Posamezna številka 14 vinarjev.

Štev. 34. V Ljubljani, v ponedeljek, dne 11. februarja 1918. Leto XLVI.

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . K 36·—
za en mesec „ . . „ 3·—
za Nemčijo celoletno . „ 40·—
za ostalo inozemstvo . „ 46

V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . K 32·—
za en mesec „ . . K 2·70
V upravi prejeman mesečno „ 2·50

Sobotna izdaja:
Za celo leto . . . . . K 8·—
za Nemčijo celoletno . „ 10·—
za ostalo inozemstvo . „ 13·—

SLOVENEC

Inserati:
Enostolpna petitvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . . po 50 v
za dva- in večkrat . „ 45 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:
Enostolpna petitvrsta K 1·—
Izhaja vsak dan izvzemši nedelje in praznike ob 3. uri pop.
Ke dna letna priloga vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Rusija končala vojsko.

Dunaj, 11. februarja. C. kr. korespondenčni urad poroča iz Bresta Litovskega z dne 10. t. m.:

Za obravnavanje političnih vprašanj sestavljena nemško - avstrijsko - ruska komisija je imela včeraj in danes seje. V današnji seji komisije je predsednik ruske delegacije po naročilu svoje vlade sporočil, da Rusija, odpovedujoč se formalni mirovni pogodbi, proglaša, da je vojno stanje končano in da odreja popolno takojšnjo demobilizacijo ruskih bojnih sil.

Za nadaljne razgovore, ki so vsled tega položaja potrebni med državami štirizveze in Rusijo o ureditvi medsebojnih diplomatičnih, konzularnih, pravnih in gospodarskih odnošajev, je gospod Trockij priporočil pot neposrednega občevanja med udeleženimi vladami in v Petrogradu se nahajajoče komisije držav štirizveze.

Konec vojske z Rusijo.

Ljubljana, 11. svečana 1918.

Pripovedovali so nam že v petek, da je brzojavna zveza med Brestom Litovskim in Dunajem pretrgana. To je pomenilo, da se za kulisami pripravlja važen dogodek. V soboto zjutraj pa je poročal brzojav iz Bresta Litovskega, da je mir med centralnimi državami in ukrajinsko ljudovlado podpisan. Uradno pa je bil kabel med Dunajem in mirovnimi delegati še vedno pretrgan. Šele včeraj zvečer smo prejeli v roke besedilo mirovne pogodbe. Na avstrijski bojni črti je bila s tem mirovnim sklepom vojna končana.

Vsa pozornost je bila koncentrirana na odgovor predsednika ruske boljševiške mirovne delegacije, na odgovor Trockega. Brzojav je poročal o novih težkočah v Brestu Litovskem. Toda zgodilo se je, kar se je moralo zgoditi. Po mirovnem sklepu z Ukrajino, se je morala udati tudi oficielna Rusija. In danes zjutraj nam naznanja korespondenčni urad, da je vojna tudi z ostalo Rusijo končana. Trockij je naznanil v imenu svoje vlade, da smatra vojno stanje med Rusijo in centralnimi državami končano in napove demobilizacijo Rusije. Formelna mirovna pogodba pa se ne sklene.

Kdor je poznal razmere v ruski državi, ni mogel drugega pričakovati. Koj po nastopu boljševiške vlade smo vedeli: Rusija je vojno končala. Ruski vojaki so uhajali domov, prodajali konje, vozove, živila, strelivo, orožje in med temi tudi topove avstrijsko-nemškim vojakom, tedaj je pa tudi formelno konec vojne z Rusijo. Prvič pa se je dogodilo, da odredi vlada demobilizacijo svojih čet, miru pa ne sklene. To je znak popolne ruske onemoglosti.

Armade centralnih držav na ruski bojni črti so proste. Premeščene bodo na zahodno bojno črto. In vojna se bo nadaljevala naprej. Dobili bomo živila in surovine; kdaj, kako in koliko, je danes še težko reči.

Vojna je končala z nekdaj največjo bojno silo entente. In vemo, da mora biti kmalu sklenjen mir tudi na drugih bojnih črtah in dosežen splošen sporazum med narodi.

Urejenih razmer pa v ruskem ozemlju še dolgo ne bo.

So tudi druge težkoče glede miru. Kaj porečejo Rumuni, kaj Kaledin, ki si je ustanovil posebno ljudovlado ob ustju Dona, kaj Kavkaz? Ali se bodo tudi ti pridružili mirovnemu sklepu? — Grozi tudi spor z bodočo poljsko državo. Meje Ukrajine se raztezajo preko ozemlja, katerega zahtevajo Poljaki zase. To je predvsem Holm, ki pripada po sedanji mirovni pogodbi ukrajinski ljudovladi.

A eno je vendar gotovo: Z Rusijo je vojna končana.

Razgovor z dr. Korošcem o političnem položaju.

Nemci hočejo razbiti parlament.

Dr. Korošec se je napram tukajšnjemu dopisniku »Glasa Slovenaca, Hrvata, Srba« tako-le izrazil:

»Položaj se je v zadnjih dneh opasno poostril. Z znano obljubo nemškim radikalcem je ministrski predsednik bistveno izpremenil podlago svoje politike. Vsestransko priznano je bilo načelo, da ne more vlada začeti z reševanjem nacijonalnih sporov postransko, temveč da mora interesirane stranke obveščati o ev. pogajanjih. Sedaj so začeli nemški radikalci s postulatno politiko, ki so jo Nemci tako glasno napadali, in vitez Seidler jim je obljubil enostransko odločitev pri tako delikatni in načelno tako dalekosežni trutnovski stvari, katera je znana vsakemu parlamentarnemu vajencu. S tem je potisnil Čehe v silobran, kajti za vsako stranko in narod so vprašanja, kjer ni mogoče odnehati. Nemški radikalci vedo natanko, da s tem spravljajo v nevarnost parlament, in to je pravi in globlji vzrok njihovega postulata. Mislim, da Vas prav informiram, če rečem, da obstaja tudi med strankami izza maja 1917 nekako premirje v tem smislu, da se morejo velika nacionalna sporna vprašanja spraviti v parlamentarno odločitev le, ako se za to sporazumejo vsi udeleženci. Opozarjam samo na ustavni odsek, kjer imamo nekak tih dogovor, da se more delo započeti samo sporazumno. Zakaj vse to? Ker so stranke uvidele, da na eni strani ljudstvo ne more pogrešati parlamenta, na drugi strani pa da obstojajo taka vprašanja, kjer pomeni nasilstvo nad posameznimi strankami toliko kakor uničenje parlamenta. Kdor hoče parlament in mi ga hočemo spričo strašne bede ljudstva, spričo korupcije, spričo spomina na žalostno dobo Stürgkhovo, zaradi miru in zaradi vsem narodom tako simpatičnih demokratičnih reform — ta ne bo odobraval, da se je Seidler odstranil od dosedanje taktike. Nam je poleg vsega tega tudi jako mučno, da smo doslej naprej osebno napram ministrskemu predsedniku v zelo neprijetnem položaju. Vedno se moramo bati, da je kje sklenil kakšno tajno pogodbo, na primer z ozirom na nedavno posvetovanje z nemškimi alpskimi poslanci, ki se je tikalo njihovih zahtev na našem jugu. Vedno moramo paziti, da se za našim hrbtom kaj ne skuje. Tako nezaupanje moti parlament v vsem njegovem delu. Vsled tega upam, da vse dalekovidnejše stranke uvidijo, da bo v resnici samo krivda Seidlerjeva, ako pride parlament v zagato. Za nas Jugoslovane je jasno, da pojdemo tudi zanaprej skupaj s Češkim svazom, kakor smo do danes v vseh točkah sporazumno nastopali. Vsi drugi nazori, kakor jih dostikrat širijo dunajski listi, so prazne kombinacije. Pa tudi za Poljake bo največje važnosti, da vlada ne gre brez obzirov preko deželnozborskih sklepov. — Po nemških radikalcih s pomočjo ministrskega predsednika umetno pod parlament vtihotapljena mina se mora odstraniti.

Poljedelsko ministrstvo proti malemu kmetu.

Zadnje dni so prinesli skoro vsi časopisi poročilo o nameravani razdelitvi umetnih gnojil po najnovejšem načrtu poljedelskega ministrstva. To poročilo nam pove sledeče: Vsled velikega pomanjkanja superfosfatnih in dušičnatih gnojil je bilo potrebno skrbeti, da se male zaloge nekaj sto vagonov (koliko sto vagonov, poročilo ne pove) racijonelno porabijo. Pri odkazilu umetnih gnojil si je poljedelsko ministrstvo postavilo načelo, da se ozira na ona produkcijska podjetja, ki imajo v sedanjem času večji pomen, in sicer smatra ministrstvo za važna podetja ona, ki imajo pred vsem namen poljedelstvo preskrbeti boljše vrste semen in zlasti ona podjetja, ki se pečajo s pridelovanjem sladkorne pese. To poročilo so prinesli časopisi brez komentarja, kakor da bi bilo samoposebi umljivo, da je poljedelsko ministrstvo pri tej delitvi vodil najboljši namen. Stvar pa ni tako nedolžna, kakor se na prvi hip vidi. Razdelitev umetnih gnojil pomenja, da je poljedelsko ministrstvo na škodo malemu kmetu vse razpoložljive zaloge umetnih gnojil odkazalo onemu stanu, ki ima v gosposki zbornici največ zastopnikov, namreč veleposestvu. Ta razdelitev je najkrivičnejše dejanje, katero je poljedelsko ministrstvo sploh moglo napraviti. Od malega kmeta zahteva država žita, a možnost produkcijo zvišati, mu s to krivično odredbo vzame. Za kranjsko deželo je ta odredba tem hujša, ker nimamo v deželi niti poljedelskega veleposestva niti sladkorne industrije, vsled česar smo popolnoma izključeni od dobave umetnih gnojil. Dolžnost državnih poslancev, deželne vlade in vseh poljedelskih korporacij je proti tej krivični odredbi odločno protestirati in zahtevati, da se odredba takoj prekliče.

Nova pasi Nemcev za naše župane na Štajerskem.

Znani ptujski župan Ornig je razposlal te dni občinskim predstojnikom ptujskega okraja, na katere se zanese, okrožnico, ki jo navajamo dobesedno spodaj. Okrožnici je priložen zavitek za odgovor z naslovom: »Herr Bürgermeister Josef Ornig, Pettau« in frankiran s 45vinarsko znamko za ekspresen odgovor. Okrožnica se glasi:

»Strogo zaupno!

Velečislani gospod občinski predstojnik!

V času med 13. in 15. februarjem 1918 bo odšla k Njegovemu Veličanstvu cesarja pod vodstvom ekscelence dr. Weisskirchnerja, župana državnega stolnega mesta Dunaja, velika deputacija županov mest Ptuja, Maribora, Celja kot tudi vseh drugih Avstriji prijaznih mest, trgov in občin, da izrazijo tam svojo patriotično željo po ohranitvi

nerazdeljive Avstrije.

Za stanovanje članov deputacije se bo poskrbelo; enako se bodo poravnali tudi potovalni stroški.

Prosimo Vas, da nam sporočite v priloženem zavitku

LISTEK.

Trst.

(Konec.)

V Trstu se je vršil ta razvoj polagoma, hitrejše pa ravno pred vojsko. Dolgo časa že je bil Trst zaloga za ožje zaledje, pa tudi za Balkan in za bližnji orient, posredoval je promet v del Nemčije in Švice. Bližnji orient je pošiljal sem svoje blago; zelo velik pomen je zadobil uvoz brazilske kave in Trst je postal velik kavin trg. V vedno večjih množinah je pa prihajalo na tržaški trg tudi blago iz daljnega vzhoda, dišave, riž, kože, bombaž itd. Potem pa ameriško, predvsem bombaž.

Pristanišče posreduje izvoz in transit.

Protiutež uvozu je zadosten izvoz. Uvažamo surovine, izvažati moremo predvsem industrijske izdelke. Pride v poštev promet z malo razvitimi deželami, ki se vrši včasih kot direktna zamenjava, n. pr. sladkor v orientu proti izmenjavi tamošnjih pridelkov.

Pa tudi kjer ni zamenjave, uvoz silno vpliva na izvoz. Misliti moramo predvsem tudi na osebne stike, okoli katerih se gibljejo denarne zveze bank, zavarovalnih družb itd. V prvi vrsti pa posreduje stik med izvozom in uvozom plovba. Po teži in množini je import (uvoz) vedno večji kot eksport (izvoz). Saj kupujemo večjidel surovine, ki imajo večji obseg in so manj vredne kot pa to, kar izvažamo. Največja skrb vseh posestnikov ladij gre torej na to, da si preskrbijo tudi za eksport dosti blaga in tako prostor izpolnijo.

Skrb za zadosten eksport je velika zlasti pri nas. Preje smo izvažali kmetijske pridelke, tik pred vojsko nič več. Ker žalibog ožje tržaško zaledje ni še dosti industrialno razvito, se je moral ozirati Trst na širše zaledje in iskati tam blaga za eksport. Ni šlo tako kakor smo mislili — vzroke smo že omenili —, vendar so šle številke neprestano navzgor; od leta 1909. do leta 1913. čitamo glede vrednosti izvoza te-le številke: 440 milijonov kron, 524, 573, 602, 702, torej v štirih letih napredek za ca. 60%.

V prvi vrsti je izvažal Lloyd, zlasti sladkor, les, špirit, sukno, kovinsko blago, steklo, porcelan, pohištvo, papir itd. Ugodna lega in pa kratka pot proti vzhodu sta se kazali čimdalje bolj. Že smo gledali v Avstralijo in nizozemske indijske kolonije, ko je izbruhnila vojska. Avstro-Americana je pa začela z izseljenci v Ameriko in priklopila nanje mrtvo blago; na Španskem in Portugalskem, v severni in južni Ameriki je bil Trst od dne do dne boli znan.

Veliko si prizadevajo države za tranzit ali prevoz tujega blaga. Moderne prometne in pristaniške naprave so vedno dražje, in da to izenačijo, skuša vsaka dežela lastnemu prometu priklopiti še tranzit, ki pomaga premagati velike stroške. Za tranzit Švice n. pr. se je razvil v drugi polovici 19. stoletja pravi prometni boj med Francijo in Italijo pa tudi Belgijo in Holandijo. Vsako sredstvo je prišlo prav, Italija je zidala gotthardsko in simplonsko železnico, Belgija in Francija sta vpeljale posebne železniške tarife. Nova naša turska železnica je bila preračunjena v prvi meri za tranzit južne Nemčije in Švice.

Najznamenitejša svetovna pristanišča bi bila večkrat ostala majhna, da ni bilo tujega tranzita in bi bila navezana samo na promet domače dežele. Rotterdam na primer je predvsem nemško pristanišče, ne pa holandsko, Anvers ni samo belgijsko, temveč tudi francosko, nemško in pa švicarsko pristanišče. Vsako tako mesto lahko svoje ladje bolje izrabi, svoje lastno blago veliko ceneje prevaža in dobi potrebna sredstva, da izpolni svoje pristaniške naprave. Te pa zopet omogočijo večji tranzit. Tako je vse zvezano kakor členi verige.

Tu moramo k Escherjevim izvajanjem, ki jim tudi sicer semintja kaj pridamo, nekaj posebno pripomniti. V jugoslovanski državi bi v doglednem času ne bilo še zadostne industrije; pa tudi sicer so dežele gospodarsko tako izčrpane, da ne moremo misliti na velik eksport, vsaj v prvih letih ne. Glavna naloga Trsta bi bil torej zlasti za začetek le tranzit v širše zaledje, import tja in eksport od tam. V prvi vrsti bo treba gledati na prometne zveze in razne nove naprave, n. pr. vagone s hladilnimi pripravami, velike žrjave itd.

Plovba in njene naloge. Graditev ladij.

Podlaga trgovine večjega obsega je plovba z lastnimi ladjami. To vidimo pri nas od onih dni naprej, ko so ustanovili Lloyda. Ker je pa vlada pozneje Trst zanemarjala, zlasti glede železniških zvez, je šla tudi plovba rakovo pot. Ravno tako se ni mogla razviti trgovina avstrijskega jadrništva, kljub izvrstnemu moštvu. Vlada ni razumela časa. Šele v zadnjih letih je postalo bolje, zlasti ko so začeli od l. 1893. dalje deliti denarne podpore. V 90 letih je štela avstrijska trgovska mornarica za daljše vožnje — brez Lloyda — samo osem parnikov z nekako 10.000 tonami, pred vojsko pa skupno okoli 200 parnikov in 750.000 ton, s Hrvaško-Ogrsko vred celo nad milijon. Poleg Lloyda je nastalo kakih dvajset novih družb, tako Avstro-Americana, Tripković, Gerolimić, Martinolić, Napried itd. Moštvo skupne trgovske mornarice je štelo pred vojsko 12 do 13.000

ekspresno,
ali se hočete udeležiti te deputacije kot občinski predstojnik in ali zamorete poslati kakega zastopnika.

Nato Vam bomo poslali podrobna navodila.

Z odličnim spoštovanjem

J. Ornig l. r.«

Opraviti imamo torej z novo — govorimo jasno — sleparijo, s katero hočejo Nemci loviti naše ljudi proti jugoslovanski deklaraciji. Pod firmo patriotične avstrijske deputacije, katere se takorekoč mora udeležiti vsak avstrijski župan v navedenem okraju, iščejo slovenskih županov, ki bi hoteli vleči nemški voz in podpirati svoje tlačitelje. Judeževa plača je tudi obljubljena. Zastonj bodo šli na Dunaj in se imeli dobro nekaj dni. Naši župani vedo dobro, da mora vstrajati vsak Slovenec, ki hoče Avstriji dobro, pri zahtevah naših poslancev po lastni državi pod vlado habsburške dinastije. Ali naj državo razjedajo vedno v vsi bodočnosti narodnostni boji? Ali naj bo ubito vse naše gospodarsko in kulturno življenje na ljubo nadvladi peščice Nemcev in Ogrov?! Prav lepo se poda dunajskemu županu dr. Weisskircnerju, vodji dunajskih krščanskih socialcev, ki ima v lastni stranki menda le malo prijateljev, da se meša v Ornigove nacionalne mahinacije. Gospodje, vaša ladja bo vozila slabo — odločujoči veter časa ji piha nasproti!

Dosedanji uspehi deklaracije na Slovenskem.

Kakor mogočen val, gre velika misel jugoslovanske deklaracije skoz slovenske dežele. Reči moramo, da se izmed vseh jugoslovanskih plemen slovenski narod do sedaj najbolj zaveda velikega zgodovinskega trenotka, v katerem živimo. Izjave za deklaracijo se množe na Slovenskem, da je veselje. Tako enotno narod izza dobe velikih taborov še ni nastopil. Izmed slovenskih dežela prednjači Kranjska. Tu se je skoraj 75 odstotkov vseh občin izjavilo za deklaracijo, v postojnskem okraju pa že veliko več: izmed 40 občin 34. Sijajno je nastopil kamniški okraj, volilni okraj pokojnega dr. Kreka, kjer se je izmed 60 občin izjavilo za deklaracijo že 58. Častno se je pokazal tudi politični okraj Črnomelj, kjer se je izmed 30 občin izjavilo do sedaj 26 za deklaracijo. Ravno tako krški okraj, kjer se je izjavilo izmed 20 občin že 18 za deklaracijo. Zelo lepo je nastopil tudi logaški okraj, kjer se je izmed 20 občin izjavilo že 16 za deklaracijo. Manjkajo še občine Godovič, mesto Idrija, Vojsko in Planina. Tudi v radovljiškem okraju je izid vrlo lep: izmed 22 občin je pritrdilo 20 deklaraciji.

Tudi na Štajerskem napredujejo izjave občin zelo povoljno. Lahko se reče, da se je tu že polovica slovenskih občin izjavila za deklaracijo.

Na Goriškem gre stvar bolj počasi. Upati pa je od zavednosti tamošnjega prebivalstva, da se vse goriške občine čim prej pridružijo.

Na Koroškem je stvar seveda najbolj težavna. Slovenski župani in slovenske občine, na noge! V Vaših rokah je sedaj odločitev. Strahopetnost na stran! Ne dajte se begati od ljudi, ki Vam pravijo, da je jugoslovanska deklaracija nekaj cesarju in državi nasprotnega. Ona vendar izrecno zahteva, da moramo biti vsi Jugoslovani združeni pod žezlom prejasne dinastije habsburško-lorenške. Da vsenemška gospoda na Koroškem teh izjav ne bo vesela, to naj Vas ne ostraši. Saj ste videli ravno pred kratkim, ko je poslovala cesarska komisija med Vami, da denuncijacije in krivo pričanje slednjič vendar le najdejo svojo kazen v Avstriji.

Pogled na mogočen plamen, ki prešinja vso slovensko domovino, naj Vas krepi in naj Vam da one moči, da vzamete v tem zgodovinskem trenutku svojo usodo sami v roke.

Kar smo rekli o goriških občinah, velja tudi o istrskih slovenskih in hrvatskih občinah. Tudi tu se je začelo gibati, da se nam pridružijo tudi bratje Hrvati ter da se vse hrvatske občine v Istri izjavijo kakor en mož za ono veliko misel, ki jih edina še zamore rešiti pred narodno pogubo. Če bomo ostali pogumni, edini in odločni, potem bomo dosegli svoj vzvišeni cilj!

Interpelacije jugoslovanskega kluba.

ZAPOSTAVLJANJE SLOVANSKIH ČASTNIŠKIH ASPIRANTOV.

Interpelacija posl. dr. Korošca in tov. na domobranskega ministra:

O častniški sposobnosti slovanskih enoletnih prostovoljcev odločajo mnogokrat častniki nemškonacionalnega mišljenja, ki temeljem praznih sumničenj in subjektivnih, po nemško nacionalnem sovraštvu izkrivljenih izjav odrekajo aspirantom sposobnost za častnika.

Prav bi bilo, da bi se dotično postopanje uredilo potom natančnih predpisov, ki naj se objavijo v javnosti; v predpisih naj se aspirantom posebno prizna pravica, da na pismeno ali pod osebno odgovornostjo dotičnega nasprotnika izraženih pomislekov podajo protiizjavo z morebitnimi predlogi za protidokaz. Vsled docela samovoljne prakse je bilo brez vsake kontrole na stotine slovanskih častnikov tajno strahovanih, ker so jim iz neznanih razlogov odrekli vstop v častniško šolo ali pa so jih iz nje nenadoma, brez navedbe razlogov izločili ali jim celo po dovršenih naukih odrekli povišanje.

V naslednjem navajamo slučaj, ki je slučajno postal znan, dočim se o premnogih drugih slučajih konkretnih razlogov, vsled katerih so jim odrekli častniško šaržo, žal, ne more dobiti.

Enoletni prostovoljec Vincenc Möderndofrer je bil poklican v vojaško službo dne 21. junija 1915; v času od 1. julija do 1. decembra 1915 je dovršil častniško šolo Breže-Wildon in bil od 6. januarja do 21. junija 1916 in od 11. novembra 1916 do 2. junija 1917 na fronti. Za hrabrost je bil odlikovan z malo srebrno in Karlovim križcem.

Temeljem naredbe vojnega ministrstva z dne 1. septembra 1916 bi bil moral biti Möderdorfer že ta dan povišan v praporščaka. To se je pa zgodilo šele 20. decemba 1917. Razlog za to krivično zapostavljenje mladega moža je dala pismena, a seveda tajna izjava nadporočnika v r. dr. Cezarja vit. pl. Weyerja, za katero so podpisani slučajno zvedeli. To poročilo, o katerem častniški aspirant seveda ni ničesar vedel in se zato ni mogel braniti, ki je pa vendar njegovo povišanje 15 mesecev zadrževalo, se glasi:

»Enoletni prostovoljec Möderndorfer Vincenc se je pred sovražnikom dobro izkazal; tudi njegovemu izvenslužbenemu obnašanju ni nič očitati. Vendar po mojem mnenju za rezervnega častnika ni sposoben, ker je 1. po rojstvu Nemec, a strogo slovensko nacionalen; 2. vodi vso svojo korespondenco samo v slovenskem in češkem jeziku; 3. pripada jugoslovanski struji.«

Pač ni treba še posebnega dokaza, da izvira ta uradna izjava nadporočnika Weyerja iz gole narodne sovražnosti in je eden izmed slučajev velike akcije nemškonacionalnih častkov, da slovanskim častniškim aspirantom dosego častniškega čina kolikor mogoče otežkočijo. Okolnost, da so nemške krajevne oblasti koroškim Slovencem vsilile nemška imena, dalje čisto nedoločna trditev, da pripada enoletni prostovoljec jugoslovanski struji, vse to se čisto resno navaja kot dokaz proti njegovi častniški sposobnosti. Nadporočnik z latinskim imenom je korespondenci enol. prost.-četovodje, kakor se zdi, posvečal prav posebno pozornost. Da je takih častnikov v armadi ogromno mnogo, je notorično. Vendar pa se mi v prvi vrsti pritožujemo proti temu, da med predstojniki nadporočnika Weyerja, katerim je spis vsekakor prišel v roke, ne le ni bilo nikogar, ki bi bil tega gospoda poučil o nepristojnosti njegovega nastopa, marveč sovražne opazke očividno niso zgrešile svojega učinka ter so jih predstojniki proti častniškemu aspirantu uporabili.

Zato vprašamo gospoda domobranskega ministra:

1. Ali je Vaša ekscelenca pripravljena, da proti točasnemu praporščaku Vincencu Möderndorferju zagrešeno krivico takoj popravi?

2. Ali je Vaša ekscelenca pripravljena, da proti nadporočniku v r. dr. Cezarju vit. pl. Weyerju uvede najstrožje postopanje in pokliče na odgovor tudi dotične predstojnike tega moža?

3. Ali je Vaša ekscelenca pripravljena namesto skrivnostnega tajnega postopanja glede častniške vrednosti uvesti javno, natančno urejeno postopanje, ki daje in zagotavlja enoletnim prostovoljcem vseh narodov enako pravico za dosego častniškega čina?

KDO JE ODREDIL PREGANJANJA V ISTRI.

Interpelacija dr. Korošca in tov. na ministrskega predsednika in notranjega ministra:

Začetkom vojne l. 1914. so čez noč nad 500 hrvatskih in slovenskih posestnikov, obrtnikov, učiteljev, duhovnikov nenadoma aretirali in jih deloma težko vklenjene in med krutim ravnanjem odpravili v tržaške vojaške zapore, kjer so bili izpostavljeni najnevrednejšemu ravnanju in najtežjemu pomanjkanju. Dne 12. avgusta 1914 so nad 1000 ujetniov ponoči nenadoma odpravili iz Trsta v Rihenberk na Gor., kjer so jih stlačili v docela neprimerne, nezdrave prostore; tu so morali več dni ležati na golih tleh brez odej in brez primerne hrane.

Vojaško spremstvo je zlasti z inteligenco postopalo nepopisno surovo. Tudi ženske iz vseh krogov so transportirali skupaj z moškimi. Nihče izmed nesrečnikov ni vedel, zakaj so ga zaprli. Opetovano so jim grozili s smrtjo.

Nenadoma so tabor za internirance v Rihenberku zopet razpustili in odpravili ljudi na ljubljanski Grad, kjer so jih nastanili v vlažne in umazane prostore, katere so bili po potresu kot za kaznilnico neprimerne izpraznili. Po večmesečnem zaporu so večino internirancev izpustili, ne da bi jih le zaslišali. Samo v najredkejših slučajih se je prizadetim posrečilo zvedeti, kdo je vse to naročil. Če je kdo vprašal vojaške oblasti, so mu odgovorili: »Mi ne vemo nič; nam so ljudi enostavno izročili v zapor.« Na civilnih oblasteh so pa povprašujočim pravnim zastopnikom ozir. svojcem internirancev rekli, da so vse to odredile vojaške oblasti, da se o vsem tem za božjo voljo ne sme govoriti ne pisati, ker preti drugače vsakemu zapor.

Politični jetniki so ostali običajno tem dlje na ljubljanskem Gradu, čim manj so mogli o njih zvedeti. Vse oblasti so se namreč po aretaciji trudile, da bi spravile na dan karkoli že obtežilnega ter tako dale povod za preiskavo bodisi vojaških bodisi civilnih sodišč. Izpraševali so ljudi o njihovem političnem mišljenju, v katerih društvih so vpisani itd., da bi iz njihovih lastnih izpovedb dobili podlago za uvedbo preiskave.

V Baškinovi na otoku Krku so začetkom vojne med drugimi zaprli: hotelirja Ante Tudorja in Petra Grandića, posestnika Ivana Dorčića in Franja Dujmovića ter župnika Mate Milovčića. Po večmesečni pripori jih je vojaško sodišče brez vsakega zaslišanja odstopilo c. kr. okrožnemu sodišču v Rovinju, kjer so po kratki preiskavi na podlagi za lase privlečenega § 65. a k. z. nadaljno postopanje ustavili. Šele pozno so na zdravju in premoženju težko oškodovani zvedeli, da so bili dejansko postali žrtev cesarsko-kraljevih civilnih oblasti.

Dne 28. julija 1914 je izdalo c. kr. okrajno glavarstvo Krk pod št. Pr. 150/v. na vsa c. kr. orožniška poveljstva političnega okraja Krk naslednjo okrožnico:

»Po višjem nalogu naj se takoj vsi srbski državljani kakor tudi vsi z ozirom na sedanje razmere sumljivi srbofilni domačini aretirajo in odvedejo na c. kr. okrajno orožniško poveljstvo v Krku. O aretirancih naj se takoj sestavi natančen imenik in predloži tukajšnjemu uradu. — C. kr. voditelj okrajnega glavarstva Lusina l. r.«

Ta okrožnica je po celem političnem okraju povzročila veliko nesreče. Posebno orožniški stražmojster Uvira je začel z aretacijami, in sicer je vzel na piko ravno najuglednejše može v Baškinovi. On trdi, da je že dne 4. avgusta 1914. poročal c. kr. povelistvu na otoku o pred tednom dni izvršeni aretaciji gospodov Tudorja, Dorčića, Grandića in Dujmovića. Na sodišče je pa šele na poseben poziv došlo naznanilo tega orožnika z dne 21. septembra 1914, v katerem je prišlo na dan nekaj nedoločnih navedb o razlogu aretacij. Stražmojster poroča, da je postopal na izrečno povelje okrajnega voditelja Lusine. Njegova sumničenja so večinoma pavšalna; v kolikor pa navajajo konkretna in docela brezpomembna dejstva, jih je vrhu vsega dokazilno postopanja popolnoma ovrglo. Gospodu Dujmoviču n. pr. očita orožnik, da je ostale gospode podpiral s svojimi simpatijami ter da se je ob mobilizaciji apatično obnašal. Radi tega svojega nebrižnega obnašanja je moral g. Dujmović nad 4 mesece prebiti v ječi.

Gg. Dorčiću in Grandiću so očitali, da sta začasa balkanske vojne darovala za srbski Rdeči križ in iz tega so hoteli čisto resno napraviti zločin po § 65 a k. z.! Smešne obdolžitve proti gg. Tudorju in župniku Milovčiću ni treba niti omeniti; razen tega jo je orožnik sam tekom kazenskega postopanja v glavnem umaknil.

Podpisani so prepričani, da so se vse aretacije na jugu izvršile po višjem ukazu in vprašajo s tem gospoda ministrskega predsednika in notranjega ministra:

1. Kdo je pa dal tisti višji nalog, ki ga omenja okrožnica c. kr. okrajnega glavarstva, Krk z dne 28. julija 1914, št. Pr 150/v.?

2. Ali je vlada pripravljena, dotične uradnike poklicati na odgovor in naznaniti javnosti?

3. Ali je vlada pripravljena, dati aretirancem polno zadoščenje?

Občinski odbor občine **Drtije** pri Moravčah se popolnoma strinja z majniško deklaracijo za Jugoslavijo pod habsburškim žezlom. Pozdravla mirovni nastop sv. očeta Benedikta in presvetlega našega cesarja Karla I., kakor tudi vseh voditeljev V. L. S.

Mariborsko pismo.

Maribor, 7. svečana 1918.

Ali jih je sram? Na tukajšnjem okrajnem glavarstvu so z ozirom na poročila naših časopisov slovesno zatrjevali, da politične oblastnije niso dobile nikakega naloga namestnika grofa Clary-ja, naj nadzirajo, oziroma poizvedujejo po orožništvu, kdo pobira podpise za deklaracijo. No, kakor doznajemo iz povsem zanesljivega vira, je bilo tozadevno poročilo vendarle resnično. Čemu torej taje? Menda so se tudi sami prepričali, da so napravili novo veliko nerodnost in dosegli ravno nasprotno od onega, kar so nameravali. Gonili so naše ljudi že toliko okoli z orožniki, da nas to čisto nič ne straši več. Prestali smo srečno veš nemški furor, ki se je spustil na nas v letih 1914—1915, prestali bomo tudi nova preganjanja, ako bo gospoda imela korajžo, da začne nanovo. Toda od že enkrat začete poti nas to ne odvrne več. To menda uvidevajo sedaj tudi grof Clary in njegovi zaušniki in zato bi radi pokrili najnovejši dokaz svoje državniške modrosti.

Profesor Pivko. Nemško časopisje se je opetovano bavilo s profesor Pivkom, ki je prišel v italijansko vojno ujetništvo, a mu zdaj očitajo, da je pobegnil in v družbi več podčastnikov in treh češkim častnikov izdal sovražnikom važne postojanke naše armade pri Carranu na Južnem Tirolskem. Da je to izmišljeno, sledi že iz tega, da je prof. Pivko prišel v vojno ujetništvo pri Tolminu in ne pri Carranu. Pa tudi sicer je vsaka izdaja od strani prof. Pivkota povsem izključena. On se je boril na ruski, srbski in črnogorski fronti ter imel nešteto prilik, da pobegne, a tega ni storil, pač pa si je pridobil različna odlikovanja ter bil za svojo hrabrost imenovan izvanrednim potom za stotnika. — Sedaj pa je to zadevo zopet pogrel poslanec Marckhl, ki je stavil na domobranskega ministra interpelacijo o tem namišljenem izdajstvu prof. Pivkota. V tej interpelaciji pravi Marckhl tudi, da je na podlagi zanesljivih govoric to sramotno izdajstvo baje dovedlo do razkritja pravega komplota v zaledju. Te zanesljive govorice utegnejo pač izvirati iz istega vira, kakor toliko drugih govoric, ki so spravile toliko naših ljudi v ječe — namreč v nemškem »Volksratu«. Koliko so te »govorice« vredne, sledi že iz tega, da ne trdijo nič pozitivnega

---

oseb. Sredi leta 1914. je bila Avstro-Ogrska-Hrvaška glede trgovske mornarice na sedmem mestu za Anglijo, Nemčijo, Francijo, Norveško, Holandsko in Italijo, bila je pa pred Švedsko, Špansko in Rusko. In ves ta napredek se je izvršil v par desetletjih!

Promet je šel sedaj po vseh delih sveta; Lloyda in Avstro-Americana smo že omenili, druge družbe so pa prevzele, česar ti dve niste mogli. Letno je naša mornarica zaslužila samo na voznini 150 do 200 milijonov kron; vse to bi bilo šlo brez domačih družb v tuje roke.

Trgovina rodi plovbo, ta ji pa to bogato povrne; zopet medsebojna zveza, ena raste ob drugi. Zasluge naše mornarice so se kazale zlasti v eksportu, tuje dežele so nas spoznale in nas začele ceniti.

Lastna plovba pa je mati lastne industrije. Ne samo ladjedelnice pričajo o tem, tudi druga obrt. V ladjedelnicah dela 10 do 12 tisoč ljudi, napravijo ladje v večmilijonski vrednosti, sicer bi to zaslužili tujci. Preje smo morali vse večje ladje kupiti na Angleškem, sedaj se je pa naša tozadevna stroka tako razvila, da smo že na sedmem mestu. L. 1913. n. pr. smo v lastnih ladjedelnicah zgradili 62.000 ton, skoro toliko kot Japonska in več kot Norveška ali pa Italija.

Rekli smo, da profitira tudi druga obrt pri tem. Pred vsem kovinska — stroji itd. —, vrvarska itd. itd., vse to, kar je v zvezi z ladjo. Koliko rodovin živi o tem, koliko naročil dobi zaledje! Če bi ne bilo ladjedelnic, bi ne bilo nič, ladjedelnic bi pa zopet ne bilo, če se ne bi trgovina postavila na lastne noge. Vrhtega je dobra trtrgovska mornarica šola za moštvo vojne mornarice in služi tej v pomožnih panogah. Ladjedelna industrija dobiva naročila od vojne mornarice itd. Torej povsod zveza: nastati mora zrno, okoli tega se kopiči drugo.

Pristanišča v službi domače gospodarske politike.

Po vojski bomo morali produkcijo dvigniti do skrajnosti in iskati kolikor mogoče veliko predmetov za izmenjavo.

Eden prvih virov angleškega bogastva je p l o v b a. Z oddajanjem ladij tujim podjetnikom in z morskimi transporti si je Anglija podjarmila svet in si nakopičila ogromno premoženje, je dvignila svoj ugled in utemeljila svojo trgovino in obrt. Nikdar ni Anglija drugim plačevala voznine, vedno je bilo le obratno, drugi so ji dajali denar, jo dvignili in s tem seveda sebi ne koristili.

Tesna zveza med plovbo in blagostanjem države se je pokazala zlasti pri vprašanju i z s e l j e n c e v. Kar čudili smo se, ko so nam naračunili, koliko milijonov izgubimo na potnini po morju, po železnicah, po gostilnah, po prodajalnah. Vse so vzeli Nemci v Bremenu in Hamburgu, mi smo pa gledali. Kakor smo že videli, se je v zadnjem času obrnilo na bolje.

Vprašanje prometa je tudi vprašanje valute. Manj ko nam bo treba plačevati voznine drugim narodom, višja bo naša valuta.

Lastna plovba in lastna t r g o v i n a sta nerazdružljivi. Le če gre promet čez domača pristanišča, ostane ves dobiček doma. Koliko milijonov dajo že posredovalnine! Pri uvozu treh milijard in pol in izvozu treh milijard se naberejo že velike svote. Domača trgovina kupuje pri studencu, torej poceni, posredujejo trgovske organizacije, ki zaposlijo tisoče in tisoče, ustvari celo vrsto pomožnih obrti.

Tako so nastale v krajih importa čistilnice za riž, stiskalnice za olje, mlini za žito, pralnice za volno itd. Uvoz bombaža, kož, kolonialnega blaga, dišav, južnega sadja itd. itd dá veliko zaslužka, treba je čistiti, prati, prelagati, razdeljevati, mleti. Da se vse to opravi, se poslužuje trgovina proizvodov domačih krajev, tako lesa, papirja, sodov, vreč in drugega.

Da moramo gledati na to, da se poslužuje trgovina domačih in ne tujih železnic, da se tako zvišajo transportni dohodki, o tem smo že govorili.

Vse je torej v domačih rokah, če imamo dobra lastna pristanišča: plovba, železnice, pristaniške naprave, zavarovalnice, spediterji, trgovina s pomožnimi obrtmi, mešetarji, izvedenci itd. Kolika možnost zaslužka.

Blagovni promet je pa v neposredni zvezi z o s e b n i m prometom. Koliko zasluži že Lloyd, koliko Austro-Americana, koliko Tripković! Vse to v zvezi silno dvigne blagostanje države.

Na vprašanje torej, kako bi najhitreje in najboljše dosegli trgovsko-politični in financielni cilj glede prometa, moramo odgovoriti: naš promet naj gre po lastnih potih, iz naših pristanišč, pod lastno zastavo.

Če se država v prometu s tujino lahko opira na lastno plovbo in železniško omrežje, se vedno lahko opira nanjo in jo lahko prometno-politično izrabi. Pot po morju zagotovi samostojnost prometne politike vse drugače kakor pota v notranjosti, ki vrhtega še niso zmeraj naša.

o namišljenem razkritem komplotu v zaledju, temveč se skriva previdno za »baje« (soll). Bilo bi tudi res čudno, da bi, ako bi bil tak komplot res obstajal, ne bil dosedaj o tem nihče nič znal in bi bil moral tudi gospod Marckhl spraviti vso stvar na dan šele sedaj in se skriti za »zanesljive govorice« in »baje«. Nasprotno je gotovo, da bi — ako bi bil tak komplot res obstojal — gospod Marckhl gotovo imel točne podatke in ne bi mu bilo treba skrivati se za »govorice« in »baje«. Navzlic temu pa je vložil interpelacijo. Namen je prozoren z ozirom na to, da se v interpelaciji poudarja, da je Pivko Slovenec in srednješolski učitelj. Zaključek, ki sledi iz tega, je jasen: Vsi slovenski profesorji so — izdajalci. In res je ta interpelacija nekak signal za novo gonjo proti slovenskemu srednješolskemu učiteljstvu v Mariboru. Človeku se že naravnost obrača želodec vočigled tej podlosti naših narodnih nasprotnikov.

Vojna poročila.

AVSTRIJSKO POROČILO.

Dunaj, 9. febr. Uradno. Nobenih važnih bojev.

Danes ob 2. zjutraj se je sklenil v Brestu Litovskem z ukrajinsko republiko mir.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 10. februarja. Uradno:

Na visoki planoti Sedmih občin in vzhodno od Brente so s topovi živahno streljali.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO POROČILO.

Berlin, 9. febr. Veliki glavni stan:

Zahodno bojišče: Bojna skupina cesarjeviča Rupreta Bavarskega: Severno od Passchendaele in zahodno od Oppy smo v malih pehotnih bojih ujeli več sovražnikov. Pri Fontaine les Croisilles je poizvedba slabega varnostnega oddelka izzvala pri sovražniku močno streljanje na široki bojni črti. Bojna skupina vojvode Alberta Virtemberga: Na vzhodnem slemenu odseka Lorraines je vspel presenetljiv napad proti sovražnim postojankam severno od Ronvauxa. Francosko topništvo je streljalo v nekaterih odsekih med Mozo in Moreljo. Severno od Xivraya smo ujeli Američane.

Vzhodno bojišče: Mir z Ukrajino se je podpisal danes ob 2. zjutraj. — Z drugih bojišč nič novega.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 10. februarja. Vel. glavni stan:

Zahodno bojišče. Bojna skupina kraljeviča Rupreta Bavarskega: Na posameznih mestih bojne črte topovski boj. V poizvedovalnih bojih smo ujeli blizu obali Belgijce in Francoze, severovzhodno od Yperna in med Cambraiem in St. Quentinom pa Angleže. — Bojni skupini nemškega cesarjeviča in vojvoda Alberta Virtemberžana: Pri Mozi, na obeh straneh Mozelja in v posameznih odsekih severovzhodno od Nancy je sovražnik živahnejše deloval. Francoski poizvedovalni oddelki so vdrli na nižino Seille v naše črte, a so ostali le nekaj časa tam. Pri Allendorfu v pokrajini zahodno od Blamonta smo jih pred našimi ovirami odbili.

Ludendorff.

Berlin, 10. februarja. Naši podmorski čolni so ob najmočnejši sovražni obrambi potopili 4 parnike in 2 jadrnici. Vsi parniki so bili oboroženi in z blagom natovorjeni.

Vojni izdatki Amerike.

Washington, 9. februarja. Reuter: Kakor se ceni, je stalo 10 vojnih mescev Združene države 7100 milijonov dolarjev; od teh je odpadlo 4121 milijonov dolarjev kot posojilo zaveznikom, ostali znesek je izdala Amerika za lastne vojne izdatke. Te številke ne obsegajo proračunanih izdatkov vlade. Vojni izdatki so se zvišali mesečno za 100 milijonov dolarjev. Skupni izdatki do konca aprila, obletnice, ko se je pričela Amerika vojskovati, se cenijo na deset tisoč milijonov dolarjev; polovica približno odpade na zaveznike. Dve vojni posojili sta pokrili štiri petine vojnih stroškov, prinesli sta 5792 milijonov dolarjev; 1250 milijonov so pokrili davki. Do 1. decembra 1917 so znašali izdatki za armado v vseh njenih delih 1460 milijonov dolarjev.

Deklaracija, Jugoslovanski klub in S. L. S.

Podpisani možje in mladeniči župnije **Podmelec** na Goriškem odkrito in slovesno izjavljamo, da smo z dušo in srcem za majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba in zahtevamo svobodno Jugoslavijo pod slavnim habsburškim žezlom. Obenem odločno izjavljamo, da želimo miru v zmislu Nj. Svetosti papeža Benedikta XV., t. j. ne miru sile, marveč miru pravice, kateri edini mora biti pravi in trajen. Sledi 352 podpisov. Enako izjavo je podpisalo 22 članov »Kmečke hranilnice in posojilnice v Podmelcu« ter tamkajšnje izobraževalno društvo. — Istočasno pošiljamo 115 K 38 vin. za Krekov spomenik, nabranih ob priliki podpisovanja.

Katol. slovensko izobraževalno društvo **Orlovec** se pridružuje v spomin velikega Slovana dr. Janeza Ev. Kreka v polnem obsegu majniški deklaraciji. Nikdo nam ne vzame upanja, da kmalu zasije mir med narodi, saj poglavar sv. Cerkve in preljubljeni vladar hočeta dati človeštvu zopet blagodati miru in svojo veliko družino voditi v slogi in ljubezni. Spominjajoč se moči zadružništva in organizacije ne najdemo primernih besed, da obsodimo odpadnike Jugoslovanskega kluba, kateremu poverjamo nadaljnji obstoj naših društev, ki naj po deklaraciji še lepše cveto pod vlado ljubljene dinastije habsburške. (Sedem odbornikov in vsi člani.) Straža pri Cerknem.

Straža pri Cerknem (Goriško). Z radostnim srcem, narodno samozavestjo, zajamčeno nam v enakopravnosti, zavedajoč se važnosti časa se pridružujejo možje in mladeniči, žene in dekleta naše vasi majniški deklaraciji, proseč Vsemogočnega, naj blagoslovi prizadevanje Njih Svetosti papeža Benedikta in Njihovega Veličanstva Karla I., pod čegar vlado naj uspevao sadovi deklaracije ter nam zasije skorajšnji mir. Radujemo se nastopa prevzvišenega knezoškofa ljubljanskega ter izražamo neomajno zaupanje Jugoslovanskemu klubu; ogorčeno obsojamo poslance, ki so zapustili klub v odločilnem momentu. (315 podpisov.)

Begunci z Goriškega, sedaj v občini **Št. Rupert** na Dolenjskem, se soglasno in navdušeno pridružujemo jugoslovanski deklaraciji naših državnih poslancev z dne 30. maja 1917 in zahtevi po samostojni jugoslovanski državi pod žezlom habsburške hiše. Hvaležno pozdravljamo prizadevanje papeža Benedikta XV. ter presvetlega vladarja Karla I., da se doseže skoraj trajen mir. Izrekamo popolno zaupanje našim državnim poslancem, združenim v Jugoslovanskem klubu, ki se trudijo za osvoboditev, mir in srečo našega naroda. Izrekamo vdanost g. knezoškofu ljubljanskemu za odločen in neustrašen nastop v isti stvari. Soglasno se izreče nezaunica dr. Šusteršiču. — (Sledi 158 podpisov.) Za dr. Krekov spomenik se je nabralo 100 K 70 vin.

Prebivalci občine **Cernik-Čavle** (nad 600 podpisov), občine **Jelenje** (720 podpisov) in občine **Hreljin** (nad 400 podpisov) v Hrvatskem Primorju so se izjavili za jugoslovansko deklaracijo.

Uslužbenci in delavke c. dr. državne kurilnice v Ljubljani se tem potom izrekajo z navdušenjem za majniško deklaracijo 1917. Služiti hočemo zvesto v svoji jugoslovanski državi; obenem izrekamo tudi našim vrlim jugoslovanskim poslancem polno zaupanje. Naše in njih geslo naj bo: Naprej do končne zmage proti sovragu! (Sledi 247 podpisov.)

Žene in dekleta župnije **Sv. Križ pri Kostanjevici** odločno izjavljamo, da smo z dušo in telesom za jugoslovansko državo vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov pod habsburško vladarsko hišo, kakor jo zahteva Jugoslovanski klub v svoji majniški izjavi. Iz srca pozdravljamo prizadevanje sv. Očeta Benedikta XV. in cesarja Karla za skorajšen trajen mir. Ker pa vemo, da more le Vsemogočni dati človeškemu prizadevanju blagodejen uspeh, zato prav goreče in zaupno tudi molimo. Odločno zahtevamo, da v bodoče ne sme nikdar več par ministrov odločati o napovedi vojske, ampak da se mora o tej stvari prej ljudstvo vprašati, katerega zadene vse gorje vojske. Sledi 850 podpisov.

Podpisane žene in dekleta iz **Predoselj pri Kranju** se navdušeno pridružujemo zahtevi naših poslancev, da se združimo Slovenci, Hrvati in Srbi v naši državi v svojo jugoslovansko državo pod vlado Habsburžanov. Hvaležno pozdravljamo neustrašeno delo naših poslancev v jugoslovanskem klubu za naše narodno zedinjenje. Pravtako nas navdajajo čuvstva najglobokejše hvaležnosti do svetega Očeta Benedikta XV. in cesarja Karla, ki se tako plemenito prizadevata, da bi Evropi zopet vrnila zaželjeni mir. Mir hočemo tudi me in to, da bo na zemlji, prepojeni s krvjo naših očetov, mož, bratov in sinov, Slovenec svoj gospod. 660 podpisov.

Žene in dekleta župnije **Semič** v Belikrajini navdušeno pozdravljamo majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba. Težko pričakujemo miru, za katerega se toliko trudi sveti oče Benedikt XV. Presvetlemu knezoškofu izražamo najglobljo zaupanje in vdanost. Najodločneje obsojamo vse razdiralce naše edinosti, ki bi bila ravno sedaj najbolj potrebna v dosego jugoslovanske države pod habsburškim žezlom. (Sledi 515 podpisov.)

Žene in dekleta občine **Rateče** pri Beli peči na Gorenjskem se pridružujemo tisočerim svojim sestram širom slovenske domovine in pozdravljamo bodočo jugoslovansko državo pod žezlom našega ljubljenega vladarja Karla I. (Sledi 240 podpisov.)

Slovenske žene in dekleta iz vasi **Veliki Podlog,** občina Cerklje na Dolenjskem, se z navdušenjem pridružujemo deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917 ter mu izrekamo svoje popolno zaupanje. (Sledi 74 podpisov.)

Žene in dekleta iz **Herpelj-Kozine** se z najsrčnejšim navdušenjem pridružujemo majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba, ga pozivamo, naj ne odneha temveč vztraja do končne uresničbe v smislu izreka našega presvetlega vladarja. V lastni hiši hočemo mi gospodariti. Sledi 218 podpisov.

Žene in dekleta, možje in fantje fare **Dragatuš** se vnovič navdušeno pridružujejo majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba. Svoboden in prost naj bo naš rod. Sledi 121 podpisov.

Izjavljamo, da smo z vso dušo za deklaracijo z dne 30. maja 1917. Žene in dekleta vasi **Dol. Golo, Gor. Golo, Škrilje, Klada, Selnik, Suša,** vse v občini Želimlje. Sledi 190 podpisov.

Žene in dekleta **Dev. Mar. v Polju** so vnovič poslale 530 podpisov za jugoslovansko deklaracijo. Skupno so tedaj nabrale 1220 podpisov.

Mirovna pogodba z Ukrajino.

Dunaj, 10. febr. (K. u.) Iz Bresta Litovskega 9. t. m.: Ko je napočil zadnji odmor v pogajanjih, se je naznanilo, da so se dobili temelji, na katerih se lahko sklene mir med četverozvezo in ukrajinsko ljudsko republiko. Odkar so se vrnile delegacije v Brest Litovsk, so se na teh temeljih dalje pogajali. Ker so vse komisije energično in neumorno delovale dalje in ker je preveval vse stranke duh spravljivosti in medsebojne prijaznosti, se je posrečilo delo tako pospešiti, da se je včeraj končalo in da so mogli končno pregledati in podpisati pogodbo. Tehnične težave vsled sestave besedil pogodb so povzročile, da je bila mogoča slovesna končna seja in podpisovanje šele v ranih jutranjih urah 9. februarja. Državni tajnik pl. Kühlmann je kot predsednik otvoril sejo nekoliko pred 2. uro ponoči s sledečim nagovorom: Gospodje! Nihče med Vami se ne more izključiti od vtisa zgodovinske važnosti te ure, v kateri so se zbrali zastopniki štirih zveznih velesil z zastopniki ukrajinske ljudske republike v tej dvorani, da podpišejo prvi mir, ki se je v sedanji svetovni vojski dosegel. Posebno zadoščenje čutijo zastopniki zveznih delegacij, ker se podpiše mir z mlado državno stvorbo, ki je izšla iz viharjev velike vojske. Bodi prvi v vrsti blagobitnih mirovnih sklepov, blagobiten tako zveznim velesilam, kakor tudi ukrajinski ljudski republiki, ki ji v bodočnosti vsi vse najboljše želimo.

Predsednik ukrajinske delegacije, gospod Lsewrjuk, je odgovoril: Z veseljem pribijemo, da se prične z današnjim dnem mir med četverozvezo in Ukrajino. Potovali smo sem, ker smo upali, da se bo dosegel splošen mir. Ker nas preveva gorečа ljubezen do našega naroda in ker smo spoznali, da je sedanja dolga vojska izčrpala kulturne in narodne moči našega ljudstva, moramo uporabiti vse naše moči v to, in vse storiti, da privedemo novo dobo k preporodu. Trdno smo prepričani, da sklepamo mir v korist naših širokih demokratičnih množic in da bo mir pripomogel k splošnemu koncu velike vojske; radi pribijemo, da je dolgo delo v Brestu Litovskem venčal uspeh in da smo dosegli demokratičen mir, ki je za oba dela časten. Z današnjim dnem vstopi ukrajinska ljudska republika prerojena v novo življenje kot samostojna država v krog držav. Na svoji bojni črti ustavlja vojsko in bo skrbela za to, da se bodo vse v njej skrite moči iznova oživele in procvitale.

Državni tajnik pl. Kühlmann je nato povabil pooblaščene zastopnike, naj podpišejo mirovno pogodbo. Ob 1. uri 59 minut je podpisal zunanji minister grof Czernin prvi tisti izvod, ki je obsegal avstrijsko ukrajinsko mirovno pogodbo. Ob 2. uri 20 minut so se vsi podpisali.

Mirovna pogodba se pričenja s sledečimi uvodnimi stavki:

Ker se je proglasilo ukrajinsko ljudstvo med sedanjo svetovno vojsko za neodvisno in ker je izrazilo željo, naj se obnovi med ukrajinsko ljudsko republiko in z velesilami, ki se vojskujejo z Rusijo, mirovno stanje, so sklenile vlade Nemčije, Avstrije, Bolgarije in Turčije, da sklenejo z vlado ukrajinske ljudovlade mirovno pogodbo. Storiti hočejo s tem prvi korak, ki privede do trajnega svetovnega miru, ki bo za vse dele časten, ki ne bo končal le vseh strahot vojske, marveč ki bo privedel tudi do obnovitve prijateljskih razmer med narodi v političnem, pravnem, gospodarskem in v dušnem oziru.

Po navedbi navzočih pooblaščencev slede določbe:

Člen I. Nemčija, Avstrija, Bolgarija in Turčija z ene strani in ukrajinsko ljudsko zastopstvo z druge strani izjavljajo, da se je vojno stanje med njimi končalo. Stranke, ki sklepajo pogodbo, so se odločile, da bodo odslej živele mirno in prijateljsko.

Člen II. 1. Med Avstrijo in ukrajinsko ljudsko republiko bodo, v kolikor mejiti obe velesili, obstojale tiste meje, ki so obstojale, predno je izbruhnila sedanja vojska med Avstrijo in Rusijo. Proti severu od tam se pričenja meja ukrajinske ljudske republike pri Tarnogradu in se bo raztezala splošno po črti Bilgoraj-Szczebrzszyn-Krasnostav-Pugaszow-Radin - Meširečje - Saranki - Melnik - Wysoko Litowsk - Kameniec - Litowsk - Prušany - Wygonowskojesze. V podrobnostih bo to mejo določila glede na etnografske razmere in upoštevajoč želje prebivalstva mešana komisija. 2. V slučaju, da bi imela ukrajinska ljudska republika še s kako drugo državo četverozveze skupne meje, se o tem pridrže odločbe posebnim dogovorom.

Člen III. Zasedena ozemlja se pričnо precej izpraznjevati, ko se izvede ratifikacija sedanje mirovne pogodbe. Način, kako naj se izpraznijo in izroče izpraznjena ozemlja, določijo pooblaščenci prizadetih delov.

Člen IV. Diplomatske in konzularne razmere med pogodbeniki se pričnо precej, ko se potrdi mirovna pogodba. Kolikor mogoče obsežna pripustitev obojestranskih konzulov se pridrži posebnim dogovorom.

Člen V. Pogodbeniki se medsebojno odpovejo povračilu njih vojnih izdatkov: to se pravi državne izdatke za vojskovanje, kakor tudi nadomestilo škode, katero je vojska povzročila, to se tiče tiste škode, ki je nastala njim in njih podanikom v vojnih ozemljih vsled vojnih odredb; upoštete so tudi vse v sovražni deželi podvzete rekvizicije.

Člen VI. Obojestranski vojni ujetniki se odpuste domov, v kolikor ne ostanejo s pritrdilom bivališčne države v njenem ozemlju in ne žele, da se podajo v kako drugo deželo. Vprašanja, ki so s tem v zvezi, se urede s posebnimi pogodbami, o katerih govori člen VIII.

V zelo dolgem in obsežnem členu VII. se urejajo bodoči gospodarski odnošaji med velesilami četverozveze in ukrajinsko ljudsko republiko po sledečih načelih: Pogodbeniki se za dobo do 31. julija obvežejo, da si bodo preostanke poljedelskih in industrijskih proizvodov dobavljali. Množino blaga in cene določi komisija, ki se zbere precej, ko se podpiše mir. Blago se bo zamenjalo deloma potom državnih ali po državi nadzorovanih central, deloma potom svobodnega obrata. Dokler se ne sklene končnoveljavna trgovinska pogodba, vsekakor pa, dokler ne poteče šest mesecev po splošnem miru, se obojestranski obrat blaga uredi z začasno pogodbo, ki se od 30. junija naprej lahko na šest mesecev odpove. S tem provizorijem se uveljavljajo tiste obojestranske pogodbene carine, ki so veljale do izbruha vojske v obratu med Avstrijo in Rusijo, za obrat monarhije z Ukrajino. Obsega dalje vse važne določbe naših prejšnjih trgovinskih pogodb z Rusijo, v kolikor se morejo nanašati na Ukrajino. Poleg tega se zagotovi prosti prevoz v Azijo, posebno v Perzijo, ki ga je prej Rusija zapirala. Končno so se pogodili: V gospodarskem prometu med pogodbenimi carinskimi ozemlji Avstrije in Ukrajine ne bo Ukrajina zahtevala tistih ugodnosti, ki jih dovoli Avstriji, Nemčiji ali kaki drugi potom carinske zveze ž njo zvezano deželo, s katero Avstrija posredno ali s kako drugo ž njo ali z Nemčijo carinsko zvezno deželo neposredno meji. Ravno to velja za Ukrajino.

Člen VIII. Obnovitev javnih in zasebnih pravnih razmer, zamenjava vojnih ujetnikov in civilnih internirancev, vprašanje pomilostitve in vprašanje o postopanju s trgovinskimi ladjami, katerih se je polastil sovražnik, se urede s posebnimi pogodbami z ukrajinsko ljudsko republiko, ki tvorijo bistven del sedanje mirovne pogodbe in ki se v kolikor je to mogoče, uveljavijo istočasno s to pogodbo.

Člen IX. Dogovori te mirovne pogodbe tvorijo nedeljivo celoto. S členom, ki obsega določila o razlagi besedil mirovne pogodbe, ki se je spisala v nemškem, ogrskem, bolgarskem, turškem in ukrajinskem jeziku, se končno določi, naj se mirovna pogodba potrdi, in da naj potrdilne spise prej ko mogoče izmenjajo na Dunaju. Mirovna pogodba postane veljavna, ko se potrdi.

Neodvisno od mirovne pogodbe sklenejo še štiri posebne pogodbe velesile četverozveze z Ukrajino; pogodbe so že sestavljene in se te dni podpišejo. Obravnavajo stvari, o katerih se razpravlja v členu VIII.

Politične novice.

+ **Proti jugoslovanski deklaraciji se** je izjavil občinski odbor v Št. Lambertu na Zgornjem Štajerskem. V dotični izjavi pravi med drugim: »Če si hočejo štajerski Jugoslovani ustanoviti lastno državo, naj se izselijo tja, kjer bodo mogli svoje sanje uresničiti, kajti vrata Srbske in slovanskih balkanskih dežel so danes vedno odprta.« Gotovo bi bilo za Nemce najbolj ugodno, da bi se mi izselili, tako bi najlažje preplavili slovenske dežele. Ampak zemlja, kjer prebivamo je naša zemlja in zato bomo ostali na svojih tleh. Kam naj se torej selimo?

+ **Novo nasilstvo mariborske mestne policije.** Dne 9. februarja je šla gospodična Betika Maher po glavnem trgu. Neka nemška dama je opozorila tam službujočega mestnega policaja, da je to ona, ki nabira podpise za jugoslovansko deklaracijo. Policaj jo je kar meni nič tebi nič aretiral ter odvedel na policijsko stražnico. Tam so ji s silo iztrgali iz rok polo s preko 300 podpisi. Vsi njeni protesti niso nič pomagali. Ko so ji odvzeli polo, so jo izpustili. Šla je potom dvakrat na policijsko stražnico in zahtevala, naj ji polo vrnejo. Peljali so jo k magistratnemu vodju dr. Schinner-ju, ki je naročil, da se mora zaslišati in kaznovati. Vsemogočni Amtsleiter mariborskega magistrata ukazujejo kar naprej, da se mora nekdo kaznovati, ne da bi se preje prepričal o krivdi ali nekrivdi. Čisto po nemško-radikalnem receptu: Na vešala ž njimi!

+ **Osjek proti hrvatsko-srbski koaliciji.** Ob priliki Vojnovićeve proslave v Osjeku je hotel braniti poslanec dr. Kraus »etapno« politiko koalicije, ali mu občinstvo ni pustilo govoriti, ampak je pričelo peti domoljubne pesmi.

+ **Nova dr. Kramarčeva stranka. Mladočeška stranka razpuščena.** Izvršilni odbor mladočeške stranke je 8. t. m. sklenil, da se stranka razpusti, kakor hitro se ustanovi nova stranka češke državnopravne demokracije. O predlogu je poročal dr. Kramař, ki je izvajal: Nikdar se še ni tako jasno, kakor v trenutku, ko je izbruhnila vojska, pokazalo, da naša stranka kljub oportunizmu taktike ni niti trenutek zapustila načela češkega državnega prava, češke samouprave. Niti trenutek ni bilo dvomljivo, da se je za vselej zaključilo poglavje oportunistične politike Čehov. S celo dušo smo čutili, da ne more češki narod iz vseh žrtev premoženja in krvi se več v bodoče zadovoljiti z nastopom polagoma, ker imamo vse pravice-

zgodovinske in živečega, samostojnega, kulturno in gospodarsko močnega ljudstva. (Cenzura pobelila velik odstavek.) Danes končno je sad dozorel. Živimo v veliki, zgodovinski dobi, v kateri razpadajo svetovne države in nastajajo nove. Pred vojsko ni bil nihče bolj prepričan oportunist, kakor sem bil jaz, a danes, ko svet obiskuje morilen vihar, kakršnega zgodovina ne pozna, ko se rušijo prostori, izginjajo svetovne države, ko plače vsak narod za življenje stotisočerih življenj, danes moramo verovati, da bo po tej nesreči starega sveta iz teh grozot vzklil novi svet. Če vojska ne bo zadovoljila narodov, bi bil neupravičljiv optimizem, če bi se veselili, a po vsem trpljenju, ki ga je zdaj človeštvo pretrpelo, ni vojska več mogoča. Nihče tega ne čuti tako kot mi. Greh, zločin je, če se danes cepimo. Vse stare spomine: dobre in slabe, moramo zatajiti in vsem odkritim ljudem podati roko, ki hočejo v strnenih vrstah korakati skupno k velikemu smotru. Nato je govoril dr. Rašin o programu državno pravne demokratične stranke. Na njegov predlog se je sklenilo, naj se mladočeška stranka razpusti v tistem trenutku, ko se bo nova stranka konstituirala.

+ **Skrivnost naših izgub.** »Arbeiter Zeitung« piše k izreku Curchilla: »Zavezniški narodi so svojo stvar pospešili z 10 do 12 milijoni vojakov, ki so jih stalno imeli na bojišču, in s 3 do 4 milijoni grobov,« sledeče: »Kako hvaležni bi bili narodi Avstrije uradnemu mestu, če bi sporočilo število grobov, ki so bili izkopani za naše vojake! Zakaj to izostaja? Ali »merodajnim« ni znano, kako se splošno cenijo izgube? In to gotovo ne brez povoda. Saj se je vendar uradno ponovno pojašnjevalo, da je razširjenje vojne službe do 50. leta in pa kratka vežbalna doba potrjenih bilo potrebno vsled »težkih izgub prvega leta«. Zakaj govorijo tako splošno? Zakaj si ne upajo povedati številk? Če je, kakor nam kaže zgled Angleške, z vojaškimi intertsi združljivo, da se govori odkrito in jasno, kak vzrok nam bodo navedli za prikrivanje? Seveda, ko so na Francoskem zaznali za strašne človeške žrtve v spomladanski ofenzivi, je moral odgovorni načelnik generalnega štaba takoj zapustiti svoje mesto. Za naše, po uradnem pripoznanju »strašne« začetne izgube pa očividno ni nihče odgovoren, kajti takratni načelnik generalnega štaba ima še danes važno in mogočno mesto armadnega poveljnika.«

+ **Avstrijski Ukrajinci cesarju.** Načelnik Ukrajinske zveze v avstrijski poslanski zbornici je cesarju brzojavno čestital povodom miru z Ukrajino. Izrazil je nado, da dosežejo tudi Ukrajinci v monarhiji svojo popolno narodno in politično svobodo.

+ **Poljski državni svet.** Dne 7. t. m. je izšel prvič poljski državni časopis »Monitor Polski«, ki je objavil postavo o državnem svetu kraljevine Poljske in o volilnem redu. Državni svet bo prenehal v trenutku, ko se bo prvi deželni zbor zbral. Postavi je podpisal nadškof Aleksander Kakovski, Zdislav Lubomirski, Jožef Ostrovski in ministrski predsednik Jan Kucharzewski. Državni svet se bo volil 27. svečana.

+ **Olajšave s prehrano.** Vsled dovozov iz Rumunije je upati, da se bodo prehranjevalne razmere zboljšale.

+ **O zadnjih posvetih v Berlinu** napoveduje poluradna »Kölnische Zeitung«, da se bodo taki posveti, ki so se vedno med vojsko vršili, tudi v bodoče nadaljevali.

+ **Rumuniji** je sporazum, kakor trdi »Morgenpost«, dovolil, da sme skleniti poseben mir.

+ **Preiskava proti italijanskim generalom.** Agenzia Stefani: Ministrski svet je odredil, da morajo generali Cadorna, Porro in Capello pojasniti preiskovalni komisiji vojaške dogodke v mesecu oktobru. Bivši vojni minister general Giardino zastopa Cadorna na vojnem svetu v Versaillu.

+ **Zasedanje srbske skupščine na Krfu.** Agenzia Stefani: Zasedanje srbske skupščine na Krfu prične 12. t. m.

+ **Šest milijonov ženskih volilk na Angleškem.** »Allgemeen Handelsblad« iz Londona: Po novi postavi o ljudskem zastopstvu dobi volilno pravico šest milijonov žena, ki so nad 30 let stare, dalje dva milijona vojakov in mornarjev.

+ **Obveznosti versaillskega vojnega sveta.** »Stampa«: Vsaka zvezna država se je morala v Versaillu obvezati, da se bo zavzemala tudi za narodne smotre drugih. Francija in Anglija sta se obvezali, da bosta vojaško in diplomatsko podpirali italijanske zahteve za narodne meje.

+ **Wilson diktator.** Senator Oveman je predlagal senatu, naj se podeli Wilsonu absolutna diktatura.

+ **Ogrska armada.** Ogrska zbornica je 9. t. m. nadaljevala razpravo o programu vlade. Divjak Urmanczy je odgovarjal tistim avstrijskim krogom, ki napadajo ogrsko armado. Zahteval je, naj se že med vojsko uvede ogrski poveljni jezik, ogrske zastave in znaki, v kolikor je to mogoče. Naučni minister grof Apponyi je rekel, da se še niso upravičena državnoprav. stremljenja Ogrske nikdar tako toplo priznavala, kakor jih pripozna cesar. Gospodarska samostojnost spada v program neodvisne stranke. Armadna preosnova, katero zdaj vlada napoveduje, tvori organično preosnovo ogrskega dela armade, ki se pa med vojsko ne more izpeljati. Honvedni minister baron pl. Szurmay se je pečal z napadi poslanca Urmanczyja, ki je zelo nedostojno napadal generaliteto. Dovolj je dokazano, da je v armadi izpolnil vsak svojo dolžnost v najvišji meri: general kakor prostak.

+ **Neupogljiva volja sporazuma do zmage.** Popoldne je v Sorbonne v navzočnosti Poincaréja pod predsedstvom Deschanela zborovala »sveta zveza« velike francoske družbe. Manifestacije so se udeležili vsi člani diplomatskega zbora, najuglednejših državnih korporacij, zavodov in zastopnikov anektirane Alzacije-Lorene. V otvoritvenem govoru je ponovil Deschanel sveto prisego: Prisegamo pri naših mrtvecih in pri vojakih Marne, Yscra in Verduna: orožja ne položimo prej, dokler ne maščujemo krivice, ki se je 40 let pripravljala proti svobodi sveta, dokler se ne bodo kaznovali napadi, dokler se ne bodo osvobodile Belgija, Srbija in Rumunija in dokler se ne povrnejo l. 1870. in 1914 Franciji oropana ozemlja. V imenu vlade je izjavil mornariški minister Leygusz: Zbrali smo se, do ponovimo pogodbo sloge in da zopet zagotovimo svetu neupogljivo voljo do zmage. Sovražnik ve, da je vojaško vojsko izgubil. Zdaj se trudi, da izsili zmago s svojimi diplomati in z izdajalstvom. Pričel se je boj na notranjih frontah.

Prosveta.

pr **Glasbena Matica.** Obiskovalcem jutrišnjega koncerta bo morda prav, če v kratkem, ne da bi komu hoteli kaj vsiliti, označimo glavne misli prvega kvarteta. Smetana je v svojem kvartetu »Iz mojega življenja« hotel v tonih izražati čute in duševna razpoloženja ob veselih in žalostnih dogodkih svojega življenja. Po lastni izjavi izraža Smetana v 1. stavku: nagnenje mladosti do romantičnega, melanholičnega in patetičnega sloga v glasbi; v 2. stavku: veselo uživanje življenja a) na deželi, b) v salonu. (Smetana je skoro celo svojo mladost preživel v visokih krogih.) Posebno karakteristični izrazi glasbe v tem drugem stavku so: a) Brezobzirna živahnost — nebrzdano veselje v naravi in v življenju ljudi, b) hrušč in veselo vrvenje ljudi pri kmečki slavnosti na deželi, c) narodni ples — polka — s strogim ritmom melodije in ostrimi akcenti, č) melodija, ki posnema trobentanje poštnega roga in izraža veselje do potovanja po domovini, d) salonski ples s finimi harmonijami in delikatnim sinkopiranim ritmom, e) umetnostna plesna slika zaključi II. stavek. — Vsebina III. stavka: Ginjeno srce išče in izraža ljubezen, srečo, hrepenenje po izvoljeni ljubljenki (ki je pozneje postala skladateljeva žena). Govor duše v nenavadno globokem čutu in v pretresljivi moči izraza. K sklepu tiha sreča in notranji mir. — Vodilne misli IV. stavka so: Skladatelj a) spozna vzbujeno narodno samozavest, b) izraža veselje, da je našel pravo pot do narodne umetnosti, c) srečni glasbeni vspeh skladatelja, c) v ušesu skladatelja zaječi grozni, ostri ton, štiričrtani e v prvih goslih kot opomin in naznanilo, da bo skladatelj oglušil, d) čuti pred grozoto oglušelosti, ki skladatelju odvzame blaženo srečo slišati in veseliti se nad lepoto svoje in narodne češke glasbe, e) mila resignacija. Mir in udanost po dolgih bojih prevzame trudno dušo. Ura življenja neha biti. — Smetanov kvartet spada med najvišje umetnine komorne glasbe sveta.

pr **Koncert pianista Antona Trosta na Dunaju** se je izvršil dne 7. svečana t. l. v mali dvorani dunajskega Konzerthausa nad vse pričakovanje sijajno. Že zunanji uspeh je bil popoln. Dvorana razprodana, na pozornici vse polno vencev, palm in šopkov, podarjenih umetniku od njegovih častilcev in častilk, občinstvo pa vzhičeno in burno ploskaje mlademu umetniku ob njegovih z dovršeno tehniko izvajanih godbenih točkah. Izrečno povdarjamo, da so bili poslušalci vzlic obilni udeležbi dunajske slovenske kolonije po večini Dunajčanje. Slovenski pianist je imel torej na izključno klavirskem večeru v cesarskem Dunaju prelep uspeh. Slovenci smo ponosni na svojega rojaka, veseleč se njegovega imponujočega napredka. Dočim smo v prvih točkah občudovali briljantno tehniko in moško silo igre, nas je umetnik v naslednjih točkah spored očaral s svojim globoko občutenim proizvajanjem Chopinovih, Dvořakovih in Šukovih umotvorov. Na koncu spored je prišel še Liszt, kjer je pokazal naš rojak, kako se da dovršena tehnika združiti z globokim slovanskim čuvstvovanjem. Odobravanje je bilo najmočneje po Chopinovih in Lisztovih umotvorih. Priredbo so počastili s svojim prihodom ekscelenca minister dr. vitez Žolger z gospo soprogo, ki je tudi g. Trostu osebno čestital, senatni predsednik dr. Ploj, državni poslanec dr. Lovro Pogačnik, slovenski skladatelj vladni svetnik Parma, nadalje so bile navzoče rodbine dvornega svetnika Gabrijelčiča, sekcijskega svetnika dr. Šavnika, primarija Defranceschija, urednik državnega zakonika dr. Vidic z rodbino, okrajni glavar dr. pl. Andrejka, stotnik generalnega štaba V. pl. Andrejka, dvorna tajnika D. Vodopivec in dr. Gregorič s soprogama, zdravnika dr. Matko in dr. Dernovšek s soprogo, sodnik dr. Kavčič s soprogo, rodbina Cigojeva, tajnik vojnožitnega urada dr. Brezigar in še mnogo drugih. Mladi naš rojak je lahko ponosen na uspeh, ki ga je priboril sebi in svojemu narodu na kulturnem polju v žarišču avstrijske glasbene umetnosti, na cesarskem Dunaju.

Primorske novice.

p **Občinarjem županstva Vogersko.** Županstvo dobiva vsak dan mnogobrojna vprašanja radi povrnitve občinarjev na Vogersko. Odgovornost za povratek celih družin, to je otrok in žena, županstvo v sedanjih razmerah absolutno ne more prevzeti in posebno še za take družine, katere niso za več časa dobro preskrbljene z živili, semeni, orodjem in drugimi potrebščinami. Hiše, izvzemši 12 na številu, so popolnoma oropane vsega, kar je lesenega, vrat, oken, podov, stopnic ter splošno vsega. V onih hišah, katere so v boljšem stanju, da imajo streho dobro, je shranjena vojaška municija. Za sedaj naj se vrnejo začasno le moške delavske moči, preskrbljene z živili za časa bivanja tam doli, ker je tamošnja aprovizacija absolutno nezadostna. Delavci naj toreč nič ne odlašajo in si takoj preskrbe potna dovoljenja, ker so dela nujna. Ko se bodo razmere v toliko izboljšale, da bo bivanje v hišah vsaj za silo omogočeno, in aprovizacija nekoliko bolja, bo županstvo to takoj potom časnikov objavilo. Čitajte torej pridno časnike. Ko se bodete vračali domov in tudi potem doma pazite na svoje stvari in še posebno na živila, drugače vam izginejo. Glede oprostitve letnikov 1867 in 1880, to je samostojnih večjih posestnikov in rokodelcev, mizarjev, zidarjev in kovačev, potrebuje županstvo sledeče podatke: Ime, priimek, rojstni kraj in leto, sedanje vojaško krdelo, t. jč polk, bataljon, stotnijo, vojno pošto, potem kraj, dan, mesec in leto izbiranja. — Ne silite torej domov z družinami in otroci, ker drugače pridete iz dežja pod kap in se bodete gotovo kesali.

p **Iz Metlike** nam poročajo: Dne 5. t. m. smo spremili k večnemu počitku begunko Marijo Žbogar iz vasice Lahka, občina Banjšice. Koncem avgusta l. l. je zbežala pred sovražnikom brez vseh sredstev, brez obleke in živeža, je prehajala s svojo mnogobrojno družino od vasi do vasi ter se slednjič nastanila prve dni meseca oktobra l. l. tukaj v Metliki; stanovala je v jako tesnem prostoru, ker si boljšega ni mogla dobiti. Njenega moža so zajeli sovražni Italijani ter ga odpeljali bogvekam, in sedaj so otroci — devet jih je — postali sirote. Tako ginevajo slovenske družine! Ti pa, vrla slovenska mati, počivaj mirno v hladni tuji zemlji!

— **Osebna vest.** Revident ravnateljstva severne železnice na Dunaju, Jernej Korošak je poklican v službovanje v železniško ministrstvo.

p **Cerkljanska podružnica** Slov. plan. dr. ima svoj XII. redni občni zbor dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer pri Štravsu v Cerknem.

p **Pošta na Marijinem Celju.** Namestnikom interniranega gospoda kurata Milaniča na Marijinem Celju in upraviteljem Ročinja je imenovan č. g. Alojzij Makuz. Duhovni urad uraduje že od 1. januarja in ker v Kanalu še ne uraduje poštni urad in ljudje niso zato dobili doslej nobenega pisma, je po želji raznih duhovni urad prevzel tudi začasni poštni urad. Kdor želi pisati svojim v vasi, ki spadajo pod Marijino Celje, Zapotok, Ajbo, Ročinj, naj piše vedno jasno naslov in pristavi: pošta Marijino Celje pri Gorici.

p **Županstvo Grgar-Ravnica** se uljudno naproša, da naznani svoj sedanji naslov. Begunci povprašujejo po njem.

p **Zveza slovenskih županstev po vojni prizadetih občin na Primorskem (Goriško-Gradiščanskem).** Podpisani pooblaščenec vabim vse župane po vojni prizadetih slovenskih občin na Goriškem in Gradiščanskem na sestanek, ki se bo vršil dne 14. februarja 1918 ob 3. uri popoldne in dne 15. februarja 1918 dopoldne v Gregorčičevem domu v Gorici, v svrho nadaljevanja ljubljanskega sestanka od 27. decembra 1917. Prosim polnoštevilne udeležbe vseh zastopnikov slovenskih občin, ker je stvar zelo nujna in zelo važna. Posebna vabila se ne razpošiljajo. — Za predsednika goriške županske zveze, pooblaščen po g. Klančiču: Stepančič, župan.

p **Zveza županov in podžupanov na Krasu** sporoča, da je za 14. in 15. dan t. m. sklical g. Stepančič, župan v Renčah, v Gorico vse tovariše z Goriškega in tačasni predsednik kraške županske zveze. Vabi še posebej vse župane sežanskega političnega okraja, da se 14. t. m. ob 1. uri popoldne zbero pri Jelenu v Gorici vsled pogovora o enotnem in skupnem nastopu potreb, želja in zahtev.

p **Iz italijanskega ujetništva** naznanja svoj naslov Korp. Josip Kurinčič, prigion di guera, reparto di Fossano, St. Dalmaco di Tenda, Italia. — Kurinčič je doma iz Dreznice.

p **II. izkaz darov** za dr. Jan. Ev. Krekovo ustanovo goriških Slovencev po g. Jos. Sotlar: Gg. Ivan Virant, Jos. Sotlar, Franc Stih, Ernest Ornello, Ivan Kravos, Suligoj Viktor, Franc Dolničar, De Rossi Antonio, Janko Volčič, Josip Brezigar, Ignac Fratnik, Aleksij Golja, Gustav Erdavec po 2 kroni, Marki Just Obizzi 4 K, skupaj K 30.—. Prejšnji izkaz K 273.—, skupaj K 303.—. — Dalje je izročil g. Sotlar drugo zbirko: Fran Gorjup, župan, deželni poslanec, K 20.—, Jos. Mozetič, stavbeni mojster K 25.—, gospa Roza Krašna, Narodna Kavarna, K 12.—, Ivan Virant 12 kron, J. Finžgar, Fran Oblak, Josip Brezigar, Aug. Bukovic, Al. Zajec, Fran Saunig po 10 kron, Luka Sila 6 K, Joško Skok 8 K, Ivan Havliček, Matija Komac, Franc Ostan, Avgust Petrič, Ivan Pribil, po 5 kron, Josip Vittori, gospa Josipina Batista, Budal, Anton Kreči, po 4 krone, Ivan Skok 3 krone, Anton Breščak, Bogomil Maraž, Ivan Lapajne, Ivan Presel, Andrej Konjedic po 2 kroni; Vinko Suligoj, Ernest Ornello, Ivan Maraž, Fran Ličen, Neimenovan po 1 krono, skupaj 204 K. Prejšnji izkaz K 303.—, skupaj K 507.—. — G. Stepančič zbirka županov v Ajdovščini K 72.—, g. Prijatelj, c. kr. vadnični učitelj K 10, Fran Ostan, Bovec, K 10.—, Viktor Bežek, ravnatelj učiteljišča, K 20.—, dr. Ig. Kobal K 20.—, skupaj 60 kron; Centralna posojilnica v Gorici, začasno v Ljubljani 2000 K, prevzvišeni knezonadškof dr. Fr. Sedej 150 kron, Goriška zveza, začasno v Ljubljani, K 1000.—, Čevljarska zadruga, Miren, 1000 K, Štefan Stekar, trgovec, Ajdovščina, 82 kron, vesela družba Goričanov na Silvestrovo 30 K, Pliskovica, zbirka, 50 kron; Ivan Žel, kanonik, Velikovec, zbirka beguncev, K 40.—, J. Kos, zbirka božjepotnikov v Marija Celju 6. novembra 1917 K 140.—, skupaj K 4492.—, prejšnji izkaz K 639.—, skupaj K 5131.—.

p **Padel** je na Tirolskem dne 11. junija 1917 Anton Klinkon, star 33 let, iz Dolje štev. 27.

p **Poročil** se je v Trstu odvetnik g. dr. Josip Abram z gdč. Ljudmilo Cerkvenič.

Ljubljanske novice.

lj **Preditev katoliškega društva rokodelskih pomočnikov** je včeraj v vsakem oziru dobro uspela. Pevski zbor pod vodstvom g. P. Gorjupa, solist g. Fr. Rus in igralci v veseloigri »Cirkus Smolenski« so prav hvalevredno rešili svojo nalogo. Ker včeraj mnogo občinstva ni dobilo vstopnic, zato se vsa prireditev ponovi jutri, v torek, dne 12. t. m. Veseloigra »Cirkus Smolenski«, ki je za naše odre prav srečno prirejena, bo brez dvoma privabila tudi jutri toliko občinstva, da bode napolnilo dvorano. Lepa reklama za igro je bil »Slovenčev« podlistek »Bum-bum« v 29. in 30. številki, kjer pisatelj Jules Claretic opisuje pomen plemenite zabave, kakor jo tudi v igri »Cirkus Smolenski« nudita klovna Avgust in Fridolin. — Prireditev se prične jutri ob 7. uri zvečer. Vstopnice se dobivajo pri blagajni (Rokodelski dom, Komenskega ulica) od 6. do 7. ure zvečer.

lj **Marijina kongregacija gospodov** ima danes ob 7. uri zvečer svoj shod v Marijanišču.

lj **Dražabni večer,** ki ga je priredilo Šentpetersko prosvetno društvo v veliki dvorani Uniona, je nad vse pričakovanje uspel. Dvorano in balkon je ljubljansko občinstvo vseh stanov napolnilo do zadnjega kotička, le žal, da je bila velika dvorana veliko premajhna za to množico. Spored večera je v splošnem zadovoljil zbrano občinstvo, le pri izbiri komičnih nastopov bi želeli več dobrega okusa. Posebno pohvalno omenjamo društveni mešani in ženski zbor, ki je posebno ugajal v St. Premrlovi »Zdravici«, Adamičevi »Lovski rog« in Förster jevi skladbi »Pomlad« za sopran-solo in ženski zbor. Želimo, da nam ostane pevski zbor še nadalje ohranjen za družabne prireditve. Vspeh večera je povečal v veliki meri društveni orkester pod vodstvom g. jurista Bežeka, ki je neumorno sviral cel večer na splošno pohvalo in v veselo razpoloženje. Spored večera je obsegal tudi 2 pevski solo-točki, ki sta jih peli z lepim vspehom gdč. Mahorčičeva in C. Grehkova. Hvalevredno je, da se da našim domačim močem prilika za javne nastope, ki naj nam pokažejo njihove zmožnosti, nje same pa vzpodbude k novemu delu. Oskrbo večera je imel društveni ženski odsek in reči moramo, da je bila delavnost članic res zgledna in nadvse občudovanja vredna, da so povsem postregle gostom v gnječi, ki je vladala v dvorani. V prijazni družbi smo se otresli dnevnih skrbi in prav je, da naša društva tudi v tem oziru svoje prispevajo.

lj **Zelo umestno in priporočljivo.** Prvo društvo hišnih posestnikov je vložilo na mestni magistrat utemeljeno prošnjo za ureditev uličnih napisov in hišnih številk v Spodnji Šiški. Kdor ima ondi opravka po hišah, dobro ve, da nikakor ne more ostati pri sedanjih razmerah in da je radi orijentacije nujna prememba potrebna. Obenem se predlaga, da se nekatere ulice in ceste nadomeste z novimi imeni.

lj **Redka oporoka.** Hišna posestnica v Hrenovi ulici štev. 24 gospa Sirnikova, ki je minuli mesec po dolgem bolehanju umrla, je med drugim zapustila v svoji oporoki tudi, da morajo v njeni hiši po smrti imeti vse stranke celo četrtletje brezplačno stanovanje ter da se brez posebnega vzroka nikomur ne sme odpovedati stanovanja. S tem plemenitim činom si je blaga pokojnica pri strankah pridobila gotovo najlepši spomin.

lj **Prodajalnih cen** po vseh izložbah in po vseh predmetih nekateri trgovci še sedaj nimajo, dasiravno so bili že občutno kaznovani. Zakaj se sedaj tega tako branijo, je nerazumljivo, saj so imeli preje cene označene na vsaki igli. Poklicana oblast naj to vendar že izpelje, da ne bode treba strankam vedno zastonj nadlegovati trgovin ter povpraševati po cenah raznega blaga. Ko je to dovršeno, pa naj stori slavna komisija za presojevanje cen svojo prijetno dolžnost; naj si te cene ogleda in jih reducira, saj rastejo od tedna do tedna vedno više. Če se ji pa dozdeva, da so še prenizke, naj jih pa dvigne, bode blago ostalo vsaj za — muzej!

lj **Umrli so v Ljubljani:** Ivan Smrekar, postrešček, 61 let. — Marjan Besednik, bandažistov sin, 3 mesece. — Valerija Doberlet, hči narednika, 4 leta. — Zofija Breznik, žena umirovljenega sodnega sluge, 54 let. — Josipina Mozetič, delavka, 46 let. — Avguštin Štamcar, uradnik banke Slavije, 60 let. — Valentin Florjančič, delavčev sin, 8 dni. — Sestra Marija Ana Bergant, usmiljenka, 35 let.

lj **Zgubljene** so bile v soboto pisemske znamke v vrednosti 48 K. Pošten najditelj naj jih odda v Dolenčevi trafiki v Prešernovi ulici.

lj **Našla** se je manjša vsota denarja. Dobi se na Cesti v mestni log štev. 5.

lj **Zgubljenih** je bilo v petek na poti od Avstro-ogrske banke do bolniške blagajne, magistrata ali pa Prešernovi ulici 30 K v kuverti za denar. Odda naj se pri Kranjski stavbeni družbi.

lj **Špeh za III. okraj štev. 801 do 1300.** Stranke III. okraja prejmejo na nakazila za mast štev. 801 do 1300 špeh v torek, dne 12. t. m., popoldne na Poljanski cesti št. 15. Določen je ta-le red: od 2. do pol 3. ure št. 801 do 925, od pol 3. do 3. ure št. 926 do 1050, od 3. do pol 4. ure št. 1051 do 1175, od pol 4. do 4. ure št. 1176 do 1300. Vsaka oseba dobi četrt kilograma. Špeh je od ogrskih prašičev in stane kilogram 20 kron.

Dnevne novice.

— **17. polk ne pride v Ljubljano?** Iz zanesljivega vira smo zvedeli, da je za enkrat preselitev nadomestnega bataljona 17. pešpolka iz Judenburga v Ljubljano odgodena. Govori se, da stoje za tem politični razlogi.

— **»Ob vojski«,** zadnje delo našega narodnega ljubljenca dr. Kreka, igro v 4. slikah, je priredilo Kat. slov. izobr. društvo v Št. Janžu, kjer je g. dr. Krek umrl, v nedeljo dne 10. februarja v društveni dvorani ob pol 3. pop.

— **Dr. Boris Zarnik,** ki je sedaj profesor na otomanskem vseučilišču v Carigradu, pride za profesorja na zagrebško medicinsko fakulteto in se hrvaška vlada z njim glede tega že dogovarja. Dogovori potekajo zelo ugodno in bodo v najkrajšem času tudi dokončani.

— **Imenovanja.** Cesar je imenoval generalnega polkovnika barona Rohra za maršala, načelnika generalnega štaba generala pehote barona Arza pa za generalnega polkovnika.

— **Morje je zmrznilo** pretekli teden pri Omišu v Dalmaciji v širini 5 km. Kaj takega ljudje še ne pomnijo.

— **Prvi slovenski Misijonski koledar.** Ko sem dobil v roke »Misijonski koledar«, ki ga pred kratkim izdala »Misijonska zveza« v

Ljubljani, mi je njegova oblika takoj ugajala, a vsebina, sem menil, ne bo nič novega, češ, je pač »koledar«, kakor jih imamo že mnogo drugih. A motil sem se. »Misijonski koledar« je nekaj novega in vsebina njegova izredno zanimiva. To je prvi koledar te vrste, namreč ne samo prvi, ki ga je izdala »Misijonska zveza«, ampak prvi slovenski, to je bavi se v prvi vrsti in večinoma z misijonsko mislijo na Slovenskem. Podaja nam kratko zgodovino misijonskega gibanja na Slovenskem: njegov početek, razvoj in današnje pospeševanje misijonov v obliki vseslovenske osrednje misijonske organizacije »Misijonske zveze«. Krepko pobija ugovore zoper misijonsko delo na Slovenskem ter opozarja na trajno pretečo nevarnost od strani razkola, protestantizma in islama. Kar pa najbolj ugaja pri prvem slovenskem Misijonskem koledarju, je članek »Slovenski misijonarji«. V tem namreč imamo zbrane vse naše slovenske misijonarje s kratkim življenjepisom in 13 izmed njih tudi s slikami. Doslej nismo poznali svojih velezaslužnih mož, ki so zanesli Kristusov nauk med pogane, a zdaj jih imamo zbrane v eni knjigi. — Misijonski koledar je res »misijonski«, kajti njegova vsebina ni mešana, ampak izključno misijonska. Iz celega Koledarja je razvidno, da ima namen vzbujati in gojiti med Slovenci misijonsko misel, katero koledar v prvem članku opisuje kot veliko, lepo, katoliško misel. Zaradi tega »Misijonski koledar« nima veljave le za eno leto, marveč ima trajno vrednost. Želeti je le, da bi »Misijonska zveza« tudi svojim prihodnjim koledarjem dajala isto smer kot prvemu, namreč slovensko misijonsko smer. — Cena koledarju 2 K. Naroča se pri vodstvu »Misijonske zveze« v Ljubljani. — Perin Cvetič.

Gnilo mestno gospodarstvo. En del gnilega gospodarstva pri mariborskem magistratu se je razkril včeraj pred tukajšnjo poroto. Na zatožni klopi je sedel bivši magistratni pomožni uradnik Otmar Roba, obdolžen uradnega poneverjenja. Ta mož je namreč napravljal fingirane prijave za vzdževalne prispevke, cel akt sam rešil in ga predložil z drugimi akti vred predsedniku vzdrževalne komisije v podpis. Magistrat je potem nakazal pri davkariji izplačilo dotičnih prispevkov, ki jih je potem dvignil Roba. Na ta način je ogoljufal državo za 20.000 kron. Prisodili so mu tri in pol leta težke ječe. Toda nas zanima pri vsem tem glavno vprašanje: Kako izgleda s kontrolo pri mariborskem magistratu, ako je mogel subalterni uradnik toliko časa delati neovirano svoje sleparske manipulacije.

— **Iz Celja.** Občni zbor zveze obrtnih zadrug v Mariboru dne 13. t. m. bo gotovo vsekako zanimiv, osobito, ker o organizaciji obrtništva poroča gospod državni poslanec. dr. K. Verstovšek. Sicer so obrtniški shodi, kakor je bil leta 1913. v Celju in leta 1914. v Ljutomeru, vsekako ponujočem z narodnega in gospodarskega stališča; kajti kdo naj se ne bi divil, če se zbere več sto mož iz širne slovenske Štajerske na skupni posvet, kako urediti in delati za obstoj malega obrtništva. Vsak tak shod je že rodil dober sad. Po shodu v Celju se je šlo na delo za trgovsko-obrtno-kreditno zadrugo in ista se je ustanovila in deluje sicer skromno, a postati utegne kmalu velik činitelj spodnještajerskega obrtništva, zlasti če dobi ta zavod nameravano državno posojilo, s katerim se bodo podpirali po vojski oškodovani ali celo uničeni obrtniki. Da ne bi bilo tega, kar je sedaj že tri in pol leta, imeli bi kovinsko zadrugo za ljutomerski okraj, kakor se je na shodu v Ljutomeru sklenilo, ali radi vojske tega ni bilo mogoče izpeljati. Vsemu temu delu in uspehu dosedanje obrtniške organizacije pa je mati obče slovenskega obrtnega društva v Celju. Ta društveni odbor kolikor ga je še, bo na zveznem shodu 13. t. m. v Mariboru poročal o 25 letnem delovanju tega vsekako častnega društva, ki praznuje letos svojo 25 letnico.

— **Dolenja vas pri Ribnici.** Preteklo nedeljo je izobraževalno društvo priredilo deklamacijo in ... Krekovo igro »Tri sestre« za Krekov spomenik. — V januarju pa se je vršila prireditev za vdovski in sirotinski zaklad. Društvo si je ustanovilo dekliško zvezo in več odsekov. V vojnem času si je preskrbelo v dvorano oder, ustanovilo knjižnico in imelo redna predavanja. Prireditve so se vedno vršile v dobrodelne namene. Članov je do 200.

— **Društvo zdravnikov na Kranjskem** je na zadnjem občnem zboru imenovalo primarija dr. V. Gregoriča svojim častnim članom. Dr. Gregorič, društvu nad 30 let odbornik in večkratni predsednik, si je z vestnim in požrtvovalnim delom pridobil nevenljivih zaslug za stanovske interese zdravništva, posebno kot ustanovitelj tako plodonosne institucije, vdovskega in sirotinskega sklada društva zdravnikov, ki je lahko vzor stanovske socialne samopomoči. — Izvoljen je bil naslednji odbor: Predsednik dr. M. Rus; podpredsednik dr. V. Gregorič; tajnik dr. S. de Gleria; blagajnik dr. Fr. Minař; knjižničar dr. A. Kraigher; odborniki: dr. Al. Rudež, dr. J. Demšar, dr. P. Košenina, dr. I. Tičar, dr. M. Hočevar, dr. O. Olmrain; preglednika: dr. J. Jenko, dr. A. Praunseis.

— **Bivši turški sultan umrl.** Iz Carigrada poročajo: Bivši sultan Abdul Hamid je 10. t. m. vsled pljučnice umrl. Pokopali ga bodo z vladarskimi častmi.

— **Umrl je v Trstu** po dolgotrajni bolezni c. kr. učitelj na Ciril-Metodovi šoli v Trstu g. Vinko Engelman. N. v m. p.!

— **Prodaja nevročljivih zavitkov.** Prodaja vsebine zavitkov, ki so se nabrali v zmislu § 3. naredbe c. kr. trgovinskega ministrstva z dne 8. decembra 1914, drž. zak. štev. 342, poštni in brzojavni naredbenik št. 164, se bo vršila od sedaj zanaprej po sledečih načelih: 1. Zavitki, ki so že več kot 6 mesecev (odredba c. kr. trg. min. št. 72 z dne 15. oktobra 1917, poštni in brzojavni naredbenik št. 71), shranjeni na tukajšnjem poštnem skladiščnem uradu, se bodo prodali takoj, ostali pa zaporedoma, in sicer po preteku šestmesečnega roka za shranjevanje. — 2. Določbe §§ 195. in 211. poštnega reda se bodo uporabljale zmislu primerno, vendar pa na ta način, da se določi hranilni rok za skupila do 31. decembra 1921. — 3. Pisemske pošiljke in vrednostne pisma ostanejo shranjene do nadalnje odredbe. — Te določbe se dajo na splošno znanje z ozirom na § 5. poštnega reda z dne 22. septembra 1916, drž. zak. št. 317-1916 in na član IV. uvodne naredbe k omenjenemu poštnemu redu.

— **Oddaja sena in slame.** Deželno mesto za krmila, oddelek za seno in slamo, bo oddajalo v sredo, 13. t. m., seno in slamo v manjših množinah. V poštev pridejo v prvi vrsti prosilci, ki imajo že nakaznice, pa do sedaj niso še dobili nobene suhe krme. Oddajo se bo v skladišču na dolenjskem kolodvoru.

— **Draga jabolka.** Na dunajskem zahodnem kolodvoru prodajajo jabolka po 10 K 40 vin. kilogram.

— **Promet novih vlakov na kranjskih progah.** Uradno se razglaša: Z dnem 11. februarja stavijo se proti vsakočasnemu preklicu v promet sledeči osebni vlaki: Proga Jesenice-Ljubljana: Vlak 1712 Ljubljana, odhod gb 6. uri 57 minut dopoldne, Jesenice dohod 9.30 dopoldne; vlak 1711 Jesenice odhod 8.22 zvečer; Ljubljana dohod 10.46 zvečer. Proga Ljubljana-Kamnik: Vlak 2151 Ljubljana, odhod 7.48 dopoldne, Kamnik dohod 9.02 dopoldne; vlak 2158 Kamnik odhod 5.05 popoldne, Ljubljana dohod 6.26 popoldne. Proga Ljubljana-Bubnjarci: Vlak 2213 Ljubljana odhod 8.00 dopoldne, Bubnjarci dohod 1.16 popoldne; vlak 2218 Bubnjarci odhod 3.50 popoldne, Ljubljana dohod 9.03 zvečer. Proga Grosuplje-Kočevje: Vlak 2313, Grosuplje odhod 9.10 dopoldne, Kočevje dohod 11.11 dopoldne; vlak 2318 Kočevje odhod 5.56 popoldne, Grosuplje dohod 7.45 zvečer. Proga Kranj-Tržič: Vlak 2560 Tržič odhod 7.20 dopoldne, Kranj dohod 8.06 dopoldne; vlak 2551 Kranj odhod 8.30 dopoldne, Tržič dohod 9.27 dopoldne; vlak 2558 Tržič odhod 6.30 zvečer, Kranj dohod 7.19 zvečer; vlak 2559 Kranj odhod 10.00 zvečer, Tržič dohod 10.55 zvečer. Nasprotno izostanejo na progi Kranj-Tržič dosedanji vlaki 2562 in 2571.

Mirovna pogajanja.

Glasovi o miru z Ukrajino.

Z merodajne dunajske strani so 9. t. m. izjavili, da je dozdaj sprejelo zunanje ministrstvo le kratko brzojavko iz Brest-Litovska, ki je naznanila, da se je sklenil mir. V zunanjem ministrstvu so še izjavili, da je mir posebno zato za Avstrijo važen, ker postane monarhija na vzhodu popolnoma prosta. Na Dunaju pripisujejo prvemu miru v štiriletni vojski izredno važnost v diplomatskem, gospodarskem in v moralnem oziru. V vojaškem oziru je ugodnost velika. Na vzhodnem bojišču so stale naše in nemške čete v dolgi vrsti, kakršne še svetovna povestnica ni poznala. Središče med rusko in rumunsko fronto ni več bojna črta. Mlada Ukrajina bo morala sicer premagati še velike težave in notranje boje, a upati je, da jih premaga. Bojna črta na vzhodu, ki se je vlekla od Rige do izliva Donave, se je skrajšala za 1200 km. Rumunija je vsled mirovnega sklepa popolnoma odrezana od zaveznikov. V Berlinu so povodom miru razobesili zastave. Berlinski listi opozarjajo posebno na gospodarsko važnost miru z Ukrajino. »Lokalanzeiger« je pisal, da je mir gospodarsko važen. Reč Trockega je, kaj da bo zdaj storil. — »Berliner Tageblatt« je sodil: Mir z Ukrajino je velik uspeh zaveznikov in njih zastopnikov. — »Vossische Zeitung« je izjavila: Mir je napravil vrzel v železni obroč sovražnika, ki je oklepal četverozvezo, odkar se je pričela vojska. Sicer si pa moramo biti na jasnem, da postane mir z Ukrajino važen šele, če se po njem doseže mir z Rusijo.

Pred koncem vojske.

Dunaj, 10. februarja. C. kr. kor. urad, dne 8. febr. iz Bresta Litovskega: V astrijsko-nemški-ruski komisiji, ki se peča s političnimi in teritorialnimi vprašanji, se je pl. Kühlmann pečal z že prej načetim vprašanjem o izvoru gotovih baje potvorjenih brzojavk petrograjske brzojavne agenture. Pribil je, da so brzojavke, za katere gre, prišle v Kodanj, oziroma v Stockholm kot poročila petrograjske brzojavne agenture iz Petrograda. Predno so pričeli razpravljati o dnevnem redu glede na nadaljevanje razprave o udeležbi poljskih zastopnikov pri mirovnih pogajanjih, je grajal Trockij napade nemškega in avstrijskega časopisja, ki očita ruski delegaciji, da zavlačuje mirovna pogajanja. Trockij je opozarjal, da je bil potreben odmor vsled velike važnosti z nasprotne strani naznanjenih pogojev, katere je morala ruska vlada proučiti. Državni tajnik pl. Kühmann je odklonil očitek nemškemu časopisju. Rekel je: Nemški časnikar je dovolj moža, da si sam ustvari svojo neodvisno sodbo. Odločno je zavrnil očitek, češ, da so za zavlačevanje pogajanj odgovorni predsedniki zveznih delegacij. Izjavil je: Če bi se zedinili o teoretičnih točkah, bi se bili zadovoljivi rešitvi zelo približali. Sodi, da ugodi želji Trockega, ako v eni bodočih sej strne uspehe dosedanjih pogajanj. Grof Czernin je izjavil: Avstrijsko in ogrsko časopisje izraža svoje nazore o boljševikih, ne da bi na nje vlade uplivale. Pribil je z ozirom na ugovor Trockega, da avstrijske in ogrske cenzurne oblasti ne morejo povzročati pozitivnih izjav časopisja. Cenzurne oblasti morejo učinkovati le negativno in v omejenem okviru zabranjevati izjave v časopisju.

V Avstriji in na Ogrskem je že redko, kolikor on vé, da bi bili časopise zatirali. Na predlog Trockega sta prečitala nato člana ruske delegacije Bobinskij in Radek kot poznavalca poljskih zadev daljši spis, v katerem izjavljata, da sta Bobinskij in Radek edina poklicana zastopnika poljskega ljudstva, ki zahtevata naj se precej odstranijo sedanji vladni organi na Poljskem, dvignejo obtožbe proti dosedanjemu razvoju neodvisnosti Poljske, sklicujoč se na Poljake, ki se vojskujejo v nemški in avstrijski armadi. Na vprašanje pl. Kühlmanna, če je pravkar prečitani dokument oficielno obvestilo ruskega odposlanstva, je odgovoril Trockij, da so ti nazori veljavni in oficielni le v tistih mejah, ki jih je ruska delegacija določila, ko so se pričela sedanja pogajanja. Državni tajnik pl. Kühlmann je nato rekel, da govori ruska delegacija skozi okno; najodločnejše je odklonil vzeti na znanje kake izjave, ki ne izražajo oficielne izjave skupne delegacije. Potrpežljivost predsednikov zveznih delegacij se s takimi dogodki zelo trdo preizkuša; najresnejše se mora dvomiti, če se Rusi res nameravajo do konca pogajati. General Hoffmann je protestiral, ker si drzneta Bobinskij in Radek govoriti v imenu nemške vojske; zavzel se je za vojake nemške armade poljske narodnosti, ki so se na vseh bojiščih za svojo domovino bili. Trockij je odgovoril, da smatra nazore in sodbe v njegovi delegaciji zastopanih Poljakov za izredno važne glede na stališče njegove delegacije v teh vprašanjih. Državni tajnik pl. Kühlmann je na to zaključil sejo z opazko, da se bodo ozirali na želje ruske delegacije in da se bo v bodoči seji razpravljalo strneno o uspehih dosedanjih del.

Seja, ki jo je bil Kühlmann napovedal, se je vršila. Na tej seji je Trockij, kakor na drugem mestu poročamo, naznanil, da smatra Rusija vojsko za končano.

Zmede na Ruskem.

Boljševiki groze z vojsko. Druge novice o Rusiji.

Stockholm, 9. februarja. Ljeninove pristaše skrbe težave, s katerimi se mora Trockij v Brestu Litovskem boriti. O pogajanjih je poročal Maksimov v Moskvi sodrugom. Rekel je, da ne bo preostalo drugega, kakor da zopet napovedo vojsko in da zbero 2 milijona mož močno armado.

Bern, 9. februarja. »Secolo« poroča iz Petrograda, da so sicer zavzeli ruski delegati zadnje dni v Brestu Litovskem odločnejše stališče, a da je to najbrž le pripetljaj, ki na pogajanja ne bo posebno učinkoval, ker se bodo pogajanja kmalu končala s posebnim mirom.

Rotterdam, 9. februarja. Ameriško poslaništvo poroča: Boljševiki so izgnali vse veleposlanike zaveznikov iz Petrograda.

Kodanj, 9. februarja. Ruska vlada je razglasila nad Vitebskom oblegovalno stanje.

Rusija grozi z vojsko Kitajski.

Rotterdam, 9. februarja. »Times«: Ljudski komisarji so se posvetovali o vojski proti Kitajski, ki noče dobavljati Rusiji živil.

Mohilev združen s Poljsko.

Sofija, 10. febr. Poluradni list »Wojeni Izvestia« poroča iz Babadaga: Poljski legijonarji so proglasili združitev gubernije Mohilev s Poljsko.

Boljševiki proti Rumuniji.

Stockholm, 9. februarja. Petrograjski listi poročajo: Trockij je izjavil, da boljševiki ne bodo prej mirovali, dokler ne bodo Rumunije izpremenili v demokratično republiko. Rumunski ljudski komisarji so se odločili neusmiljeno proti Rumuniji nastopiti.

Kodanj, 9. februarja. V Rumuniji vlada revolucijska vlada, ki zahteva, naj se kralj Ferdinand s svojo dinastijo odpove prestolu in za vselej zapusti Rumunijo. Oklic konča: Tekom enega meseca se bo naša vlada nahajala v Jašu, po dveh mesecih pa v Bukareštu.

Berlin, 9. februarja. »Lokalanzeiger«: General Kaljedin je pobegnil v Perzijo, ker so se uprli donski kozaki.

Pariz, 9. Havas iz Petrograda: General Aleksejev, bivši vrhovni poveljnik ruske armade, koraka proti severu in je zasedel že več železniških postaj med Harkovom in Voronežem.

Kabinet Bratianu odstopil.

Bukarešt, 10. februarja. (K. u.) Kabinet Bratianu je odstopil.

Narodno gospodarstvo.

— **Naše kmetijstvo v vojski.** V sedanji vojski mora naše kmetijstvo nositi silna bremena. Zaloge živil, kar smo jih še imeli, so že davno pošle. Ker smo od zunanjega sveta popolnoma zaprti, ne pride v državo ničesar. Celo Ogrska, kateri smo bili v mirnem času najboljši odjemalci, nam ne mara dati ničesar, da moramo šele za vsako stvar posebej barantati in prosjačiti. Vsled tega sloni prehranitev cele države skoraj izključno le na domačem kmetijstvu. Z domačo produkcijo moramo danes kriti vse potrebščine živil za armado in zaledje. Statistika pa nam pove, da smo zadnja leta pred vojsko uvažali samo iz Ogrske povprečno vsako leto okroglo 30 milijonov meterskih stotov živil za približno eno miljardo kron. Kje pa ostanejo še izdatni dovozi iz Rumunije in Rusije? Iz teh dejstev pa je dosti razvidno, kakšni napori se zahtevajo od našega kmetijstva; bati se je, da jih dolgo ne bo več moglo vzdržati. Ravno pred par dnevi je dejal minister za prehrano, generalni major Höfer, deputaciji galiških poslancev, ki je posredovala zaradi zboljšanja aprovizacijskih razmer: »Gospodje, sem berač in od berača se ne more zahtevati nič.« Ta izjava nam daje misliti. Sicer pa, ali g. Höfer ni vedel že prej za slabo letino, da mora igrati šele sedaj vlogo berača? Kakor vse kaže, bodo prihodnji meseci glede prehrane silno težavni. Tudi kmetovalci bodo morali doprinašati še marsikatero žrtev, dasi so že tudi sami berači.

— **Občni zbor Avstro-ogrske banke** se je vršil dne 8. februarja pod predsedstvom guvernerja dr. Popovicsa. Iz poročila generalnega sveta posnemamo, da je od prve polovice 1915 eskomptni portfelj banke neprestano padal. Med tem ko je 31. decembra 1913 izkazoval 925,9 milijonov kron, je koncem leta 1917 padel na 22 milijonov kron. Zaloga zlata banke je padla od 1240,9 milijonov kron dne 31. decembra 1913 na 265,1 milijonov. Promet z bankovci je znašal leta 1913 2493,6 milijonov kron, leta 1917 pa 18.439,6 mil. kron. Čisti dobiček za leto 1917 znaša 148,187.414 K 39 vin. Med akcijonarje bodo razdelili 20 mil. 100.000 K, torej znaša dividenda 134 K za akcijo. Pri razpravi je v imenu čeških akcijonarjev član gosposke zbornice dr. Fořt izjavil: Na zadnjem izrednem občnem zboru začetkom decembra so si akcijonarji češke narodnosti pridržali, da bodo zavzeli svoje stališče glede na poslovanje banke v zadnjih treh in pol letih šele na današnjem rednem občnem zboru. Upravičeno smo ogorčeni, da nam je do danes zabranjena udeležba pri upravi te banke. Zato tudi odklanjamo vsako odgovornost. Če predložene računske zaključke presojamo edino le z vidika akcijonarja, potem moramo le pohvaliti štiriletno bančno poslovanje. Drugače pa je, če presojamo poslovanje banke s stališča državljana. Najodličnejša naloga banke je, da varuje in zagotovi veljavo. Z veljavo je pridobivanje in blagostanje ljudstva v najožji zvezi. Najprej moram ugotoviti, da so mnoge neprilike v denarnem prometu, pomanjkanju drobiža izdaja dve- in enokranskih bankovcev vzbudile mnenje, da je bančna tehnična vojna pripravljenost ob izbruhu katastrofe v velikem delu opustila, kar bi morala storiti. S cesarsko naredbo z dne 4. avgusta 1914. se je odredila delna suspenzacija bančnega statuta in sicer z izključitvijo javnosti. Posledica te naredbe je, da smo danes preplavljeni z bankovci. Neizgodibne posledice teh razmer se kažejo v grozni draginji v inozemstvu in v disagiu, ki spominja na dobo napoleonskih vojsk. V imenu svojih tovarišev izjavljam, da ne moremo glasovati za predloge bančnega vodstva. Pogled v našo gospodarsko bodočnost je žalosten. Stojimo pred najbolj kompliciranimi problemi, v prehodnem gospodarstvu nas čakajo naloge, katere bo mogoče rešiti le z dejanskim sodelovanjem vseh prizadetih faktorjev. V središču teh stremljenj bo tudi v bodoče stala Avstro-ogrska banka. Zato končam z izrazom upanja, da bi bil današnji občni zbor zadnji, na katerem se je preko naše upravičene zahteve do zastopstva v bančnem vodstvu preslo na dnevni red. — Poročilo banke in poročilo revizorjev je bilo po končanem govoru guvernerja Popovicsa sprejeto proti glasovom Čehov. Nato so izvolili 6 generalnih svetnikov — avstrijskih državljanov in 6 generalnih svetnikov — ogrskih državljanov, 5 računskih revizorjev in 5 namestnikov teh revizorjev.

Ženski vestnik.

— **Žensko delo po vojni.** Gertrud Bäumer sourednica nemške ženske revije »Die Frau«, predlaga za uspešno rešitev vprašanja o ženskem delu po vojni to-le: 1. Razvoju ženskega dela se mora trajno posvečati vsa pozornost; 2. varstvo delavk, socialno zavarovanje, posredovanje dela in socialno skrbstvo morajo iti roko v roki. V to svrho naj se na primernem civilnem mestu ustanove referati za žensko delo. Naloga teh referatov bi bila trojna: a) prirejati poizvedbe; b) dajati strokovnjaško mnenje o vseh odredbah, ki tičejo žensko delo; c) dajati občinskim in državnim oblastem ter zasebnim organizacijam za javno blaginjo pobudo za potrebne uredbe in naprave v blagor delavne žene. Najprimernejša mesta za ustanovitev referatov o ženskem delu bi bile delavske zbornice; če bi se pa te zaenkrat ne ustanovile, bi prišle v poštev deželne (socialne) zavarovalnice. Posredovalnice za delo naj bodo obenem socialne posvetovalnice. Na socialno-političnem oddelku državnega gospodarskega urada naj se ustanovi poseben referat za žensko delo. (Temu načrtu odgovarja komisija za žensko delo, ki se ustanovi v avstrijskem socialnem ministrstvu.)

— **Ženska volilna pravica za trgovske zbornice.** Na Pruskem sestavlja vlada nov zakonski načrt za trgovinske zbornice. Po tem načrtu dobe ženske aktivno volilno pravico, glede pasivne pa naj poda svoje mnenje prej trgovinski zbor.

Listnica uredništva.

Dev. M. v Polju. Dotični izkaz smo že objavili.

Lahko **kočijo** ali **koleselj**
dobro ohranjen, želi kupiti
JOSIP ROZMAN, LJUBLJANA, Gradišče št. 13.

ZASLUŽEK ZA VSAKOGAR
z izbero zastopstva različnih dobroidočih branž. Pojasnila daje
»UNIVERSAL VERLAG 6«, Dunaj II., Schüttel 93.

LUŽNI KAMEN (LAUGENSTEIN)
naročite pismeno pri posredovalnici »Importal«, Krško. — Najmanj 5 kilogramov poštni zavitek.

Viktorija Rudman roj. Endlicher naznanja v svojem in v imenu svojih otrok **Hugona, Mary** in **Melite Rudman,** da je njen iskrenoljubljeni, nepozabni soprog ozir. najskrbnejši oče, tast, stari oče, brat, svak in stric, gospod

Josip Rudman

trgovec in posestnik

dne 8. februarja 1918 v 76. letu izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb se je vršil dne 10. februarja 1918 ob 2. uri popoldne na pokopališče v Cerklje na Dolenjskem.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Tužnih src naznanjamo vsem sorodnikom, tovarišem, prijateljem in znancem, da je gospod

Vinko Engelman

c. kr. učitelj na Ciril-Metodovi šoli v Trstu,

danes po dolgem in mukepolnem trpljenju mirno preminul.

Njegovo deloljubno, sreči in blaginji ljubljenega naroda posvečeno in žrtvovano življenje je ugasnilo v najlepših moških letih.

Bodi plemenitemu pokojniku ohranjen najblažji spomin!

Ljubljana-Trst, dne 10. februarja 1918.

Kristijan Engelman,
nadučitelj v p., oče.

Mira Engelmanova,
voditeljica C. M. dekliške šole, soproga.

Vlada, Milena, Duša in **Miran,**
otroci.

Edmund Engelman,
kr. kotarski višji živinozdravnik,

Viktor Engelman,
posestnik in trgovec, brata.

IZGUBILA SE JE SVILENA RUTA iz Alojzijevišča do mestne klavnice. Pošteni najditelj naj jo odda v **Hradeckega vasi štev. 35.**

Organist-cerkvenik

cecilijanec, z dobrimi spričevali, oženjen, izučen rokodelec, **želi premeniti službo.** — Naslov pove iz prijaznosti uprava »Slovenca« pod **štev. 426.**

Odda se **mebl. sobo**

s posebnim vhodom v **Florjanski ulici štev. 23, I. nadstropje.**

Kupi se dobro ohranjeno **moško kolo**

Ponudbe na upravo »Slovenca« pod **»Kolo« štev. 450.**

Razpisuje se služba **organista**

in cerkvenika v Ribnici na Dolenjskem. Zaradi njihove lastne koristi imajo prednost prosilci, ki so obenem izvežbani v hranilničnih poslih. Pogoje izvedo prosilci pismenim potom pri podpisanem. Zadnji rok za vlaganje prošenj 28. februar. Nastop službe takoj po Veliki noči. — **Župnijski urad Ribnica, dne 31. januarja 1918.**

Sprejme se takoj poštena, marljiva **družina**

z več osebami, ki bi prevzela obdelavo polja, katero sestoji iz travnikov, njiv in vinograda, v najboljšem redu. In sicer pod temi-le pogoji: 1. Polovično užitnino vsega pridelka. 2. Prosto stanovanje, tudi hlevi za živino in prašiče, ako si jih hoče dotičnik rediti. — Natančnejša pojasnila daje posestnik sam. **Prednost imajo primorski begunci.** **FRANC FURLANI, gostilničar in posestnik v Skopem pri Sežani, Primorsko.**

Šivilje

ki morejo same dostaviti šivalne stroje, se sprejmo proti dobri plači. — Predstavijo naj se v c. in kr. **tovarni barv v Mostah pri Ljubljani.** 456

MILAN VAUPOTIČ

FRANCKA VAUPOTIČ roj. ČERNE

poročena.

Ljubljana 11 Gorje pri Bledu

Posojilnica v Mariboru,

registrovana zadruga z omejenim poroštvom (Narodni dom)

vabi na

36. redni občni zbor

za upravno leto

1917, ki se vrši **v nedeljo, dne 24. svečana 1918 ob pol 10. uri dopoldne v sejni sobi (Narodni dom).** — Dnevni red: 1. Poročilo ravnateljstva; 2. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 3. poročilo nadzorstva; 4. odobrenje računov za leto 1917 ter razdelitev čistega dobička; 5. volitev dveh članov ravnateljstva; 6. volitev enega oziroma dveh članov nadzorstva; 7. slučajnosti. V Mariboru, dne 8. svečana 1918. Ravnateljstvo.

ZAVAROVANJE NA VOJNO POSOJILO ZA PRESKRBO OTROK Z GLAVNICO ZA OPREMO IN VZGOJNO RENTO.

Zavarovana glavnica vojnega posojila se izplača po preteku zavarovalne dobe, ki si jo podpisatelj sam izvoli (15 ali 18 let). Umrje li **podpisatelj** tekom zavarovalne dobe, potem **preneha plačevanje** nadaljnjih premij, otroku, ki se naj preskrbi, ali drugi po podpisatelju določeni osebi pa se izplača:

a) takoj **posmrtnina** v izmeri 20% zavarovane nominalne glavnice,

b) tekom **vse ostale zavarovalne dobe vzgojna renta** v letnem znesku 20% zavarovane nominalne glavnice,

c) koncem zavarovalne dobe **zavarovana nominalna glavnica** vojnega posojila kot opremni kapital (dota).

Plačila pod a) in b) se izvrše **v gotovini.** Izplačila niso odvisna od otrokovega življenja. Ako otrok umrje, se nadaljujejo na željo podpisatelja ali njegovih postavnih naslednikov **drugemu otroku** ali pa tudi **poljubni drugi osebi,** ki jo je podpisatelj določil.

Zavarovanje je veljavno v polnem obsegu od prvega hipa dalje za primer smrti. **Za vojake na bojišču** ni plačati za zavarovanja do K 10.000·— **nikakega poviška,** za višje zneske je **vojni povišek zelo zmeren.**

Premije so skrajno nizke. Potrebna je zdravniška preiskava.

Primer: 32letni mož zavaruje svojemu dveletnemu otroku za dobo 18 let, torej do 20. leta, glavnico K 10.000·— kakor tudi posmrtnino in vzgojnino po 20% glavnice, t. j. po K 2000·—. Letna premija znaša le K 491·20.

Ako umrje podpisatelj v 2. zavarovalnem letu, se izplača takoj posmrtnina K 2000·— v gotovini, 16 zaporednih let vzgojna renta letnih K 2000·—, t. j. K 32.000·— v gotovini, skupaj torej **K 34.000·—** in po preteku 18letne zavarovalne dobe še **K 10.000·—** nominala vojnega posojila. Za vsa ta visoka izplačila se je **plačalo na premiji vsega skupaj le K 982·40.**

Premije se morejo **poravnati** tudi **za vso zavarovalno dobo enkrat vnaprej,** pri čemer se računi 4½% diskonta. V primeru podpisateljeve smrti se povrnejo tudi vse neporabljene diskontirane premije.

V zgoraj podanem primeru bi bilo plačati enkratno premijo K 6233·90. Umrje li podpisatelj v 2. pogodbenem letu, potem se izplačajo po njegovi smrti že omenjeni zneski in takoj tudi neporabljeni del enkratne premije K 5676·95. Skupaj bi prejel dedič celih K 39.676·75 v gotovini in **K 10.000·—** nominala vojnega posojila.

Popolnejše in cenejše oskrbe družine si sploh ne moreš misliti!

Enkratna premijska predplačila se morejo poravnati tudi **z vojno-posojilnimi papirji VII. ali prejšnjih emisij.** Kdor ima take papirje, more **podvojiti svoje dosedanje podpise** brez vinarja gotovine, **naložiti** svojo **vsak hip likvidno glavnico na visoke obresti, koristiti domovini** in **poskrbeti** poleg tega **še za svoje drage.**

Pojasnila o le-tem zavarovanju, o vojnem zavarovanju in o drugačnih zavarovanjih na vojno posojilo brez in z zdravniško preiskavo dajejo in predloge sprejemajo: **deželna poslovalnica** c. kr. avstrijskega vojaškega zaklada za vdove in sirote, zavarovalni oddelek, **Ljubljana,** Francovo nabrežje št. 1, **okrajne poslovalnice** v vseh političnih okrajih in njih **pooblaščenci.** 407

Duhovnik

v pokoju, v 50. letu starosti, sicer telesno še dobro ohranjen, želi kje na deželi nastopiti primerno službo. — Nastopi lahko takoj.

Njegov naslov pove iz prijaznosti upravništvo »Slovenca« pod imenom **»Duhovnik 455«,** ako znamka.

Išče se

gospodična

vešča slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, stara 30 do 40 let, muzikalična, imeti mora spričevala z boljšo izobrazbo, da bode kot vzgojiteljica štirih otrok od 4. do 9. leta. — Pismene ponudbe na **Marijano Komes, Laški trg.**

PAVEL LAPAINE

MALČI LAPAINE roj. KOS

poročena.

IDRIJA, v svečanu 1918.

Na manjše posestvo blizu Kamnika se sprejme poštena **žensko**

ki ima veselje do dela v boljšem stanovanju in razume pranje perila, vrtna in poljska dela.

Naslov pove uprava lista pod **št. 461.**

VABILO

na

XXXI. redni občni zbor.

»Vzajemne zavarovalnice proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov v Ljubljani«

ki se bode vršil

dne 12. marca 1918 ob 4. uri popoldne v društvenih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Računsko poročilo nadzorništva.
2. Poročilo revizorjev.
3. Odobravanje letnega računa za leto 1917.
4. Dopolnilna volitev nadzorništva.
5. Volitev revizorjev.
6. Predlog o premembi pravil z ozirom na novi zakon.
7. Slučajnosti.

Predsednik nadzorništva.

V smislu § 31. društvenih pravil je občni zbor sklepčen, ako zastopajo člani na njem najmanj 200 glasov, sicer se mora tekom 14 dni sklicati drug občni zbor z istim dnevnim redom.

KAVARNIŠKI PIKOLO

s potrebno naobrazbo in iz poštene družine se sprejme

v kavarni »pri SLONU« v Ljubljani.

Sprejme se starejša **kuharica**

Vajena v gospodinjstvu in šivanju ima prednost. Naslov pove uprava »Slovenca« pod **»Kuharica 357** (ako znamka).

Sprejme se takoj **trgovski sotrudnik**

mešane stroke na deželo. — Naslov se poizve pri upravi lista pod štev. 358.

Prodajo se

še skoro nove, dobro ohranjene

štelaže in pulti

za trgovino mešane stroke. Naslov pove upravništvo tega lista pod **»Štelaže 359«.**

Iščem izkušenega, delavnega 380

oskrbnika (majarja)

za oskrbovanje govedi. Mesečna plača 100 kron, zemljišče za živež, drva in stanovanje prosto ter dnevno 2 l mleka. Znati mora tudi orati, sejati itd. Naslov: Dobra, pošta Brod-Moravice, Hrvatsko.

Pridna deklica

z dobro šolsko izobrazbo **se sprejme** proti dobri plači v **kemični laboratorij c. in kr. tovarne barv v Mostah pri Ljubljani.** Dobro znanje nemščine je pogoj. 391

Učiteljica

se **sprejme** za pouk dveh otrok 4. razreda ljudske šole. Plača 120 K mesečno, oskrba prosta. — Ponudbe pod **»Vzgojiteljica 387« na upravništvo lista.**

Rdeči ✚ križ

v Ljubljani potrebuje takoj **3 do 4 pisarniške prostore.** Ponudbe z navedbo najemščine na: **Rdeči Križ v Ljubljani, Strossmajerjeva ulica št. 1.**

Dve kontoristinji

se sprejmeta za Ljubljano s 1. aprilom v trajno službo. Naslov pove uprava lista pod štev. **390** (ako znamka za odgovor). 390

Sprejme se takoj **SLUŽKINJA**

za vsa domača dela proti dobri plači. Biti mora vajena otrok. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod štev. **422.**

KUPI SE več 5—10letnih **kostanjev** in okrog 1000 **gabrovih sadik** za živo mejo. :: Ponudbe na **Grand hotel »Union«, tu.**

Iščem pridnega in zvestega **HLAPCA** kakor tudi **DELAVCA** v stalno službo. Plača dobra. — Povpraša se pri **špediterju RANZINGER, Cesta na južno železnico št. 9.**

Najboljša in najbolj dobičkanosna **NALOŽITEV DENARJA.**

Ponudbe pod **»Družabnik«** na upravništvo »Slovenca«.

IŠČE SE ::—— **kompanjon**

za večje mizarstvo s 5000—10.000 K gotovine. Kje, pove uprava »Slovenca« pod **št. 416.**

C. kr. notar v Sežani išče **koncipijenta**

tudi brez prakse. — Nastop službe takoj.

Proda se več **novih strojev** tovarne Umrath, kakor **slamoreznice, gepeljni, mlatilnice;** drugi poljedelski stroji se pa lahko naročajo pri

FRANC HITTI
Ljubljana, Martinova cesta štev. 2.

PRODA SE v Višnjigori enonadstropna **hiša**

v kateri se je izvrševala veliko let gostilniška in mesarska obrt; poleg nje je vrt za zelenjavo in sadni vrt ter velika njiva, vse v najlepši legi pri glavni cesti, pet minut od kolodvora, cenjeno na 16.000 kron. — Več se izve pri **FANI TEŽAK.** 417 **LJUBLJANA, Sv. Jakoba trg 5.**

VEČ SPRETNIH IN ZANESLJIVIH **sotrudnikov (akviziterjev)**

sprejme takoj pod zelo **ugodnimi pogoji** za svoje okrajne poslovalnice zavarovalni oddelek **c. kr. avstrijskega vojaškega zaklada za vdove in sirote,**

LJUBLJANA, Frančevo nabrežje 1.

Ustmene ponudbe se sprejemajo ob ponedeljkih. 409 Zadošča tudi pismen priglas.

Pri **konzumnem društvu v Kropi** se sprejme stalno: 1. **SKLADIŠČNIK.**

2. **HIŠNIK, obenem pisarniški sluga.**

3. **HLAPEC-VOZNIK.**

Istotam se kupi tudi velik **PES-ČUVAJ.**

Ponudbe z navedbo plače do 20. svečana t. l. na načelstvo konzumnega društva v Kropi.

Razpis mesta šolskega sluge v Mostah.

Razpiše se mesto **šolskega sluge** v šoli Moste pri Ljubljani. Prednost imajo oženjeni z majhno družino, ki so vešči vrtnarstva. V šolj bo imel prosto stanovanje, svečavo in kurjavo. Plača po dogovoru. Prošnje naj se vlagajo na

krajni šolski svet Moste pri Ljubljani.

Jadranska banka — Trst.

Vabilo na subskripcijo.

Izredni občni zbor delničarjev Jadranske banke, ki se je vršil dne 20. januarja t. l., sklenil je povišanje delniške glavnice od K 12,000.000·— na K 20,000.000·— ter je pooblastil upravni svet, da izvede to povišanje.

Na podlagi tega pooblastila sklenil je podpisani upravni svet, da izda naenkrat

20.000 delnic po K 400·— nominalne vrednosti,

dvigajoč s tem delniško glavnico za

K 8,000.000·—

na skupnih

K 20,000.000·—

in to po sledečih pogojih:

1. Delnice VIII. emisije participirajo na uspehih družbe z isto pravico in dolžnostjo od 1. januarja 1819 dalje kakor stare delnice.

2. Opcijska pravica pripada imetnikom starih delnic, kateri morejo dobiti za tri stare delnice dve novi po prvenstveni ceni od K 500·—. Delničarji, ki želijo izvršiti opcijsko pravico, morajo položiti plašče delnic pri enem zavodov, ki so navedeni kot subskripcijsko mesto.

3. Neoptirane delnice ostanejo na razpolago delničarjev in ostalih subskribentov po ceni od K 600·—.

4. Predbeležba in popolno vplačilo delnic se mora izvršiti med 1. februarjem in 1. marcem t. l.; v istem roku se mora izvršiti tudi opcijska pravica.

5. Pravica reparticije neoptiranih delnic gre upravnemu svetu, pri čemur se bodo vzeli v obzir posebno sedanji delničarji, ki so izvršili opcijsko pravico in podpisali nadaljnje delnice.

6. V slučaju, da bode o priliki reparticije subskribentu dodeljeno manjše število delnic kot jih je podpisal, se mu povrne odveč vplačana vsota.

7. Kurzni dobiček nove emisije pripada po odbitku stroškov in emisijskih pristojbin rezervnemu skladu zavoda.

8. Subskribira se pri sledečih zavodih:

a) Jadranska banka v Trstu in njene podružnice na Dunaju (I., Tegetthoffstraße 769), v Dubrovniku, Kotoru, Ljubljani, Metkoviću, Opatiji, Splitu, Šibeniku in Zadru;
b) Banka i štediona za Primorje na Sušaku in njene podružnice v Bakru in na Rijeki;
c) Prva Hrvatska štedionica v Zagrebu in njene podružnice v Bjelovaru, Brodu n. S., Cirkvenici, Delnicah, Djakovu, Karlovcu, Kraljevicih, Novi Vinodelski, Osijeku, Požegi, Rijeki, Senju, Sisku, Sv. Ivanu Zel., Varaždinu, Vel. Gorici, Vinkovci, Virovitici, Vukovaru in Zemunu;
d) Hrvatska centralna banka za Bosnu i Hercegovinu v Sarajevem in njene podružnice v Mostaru in D. Tuzli;
e) Srpska banka v Mostaru;
f) Živnostenska banka, zodružnica na Dunaju.

Trst, dne 1. februarja 1918.

Upravni svet Jadranske banke.

Vse vojaške predmete!

Za preprodajalce

priporočam po **znano nizkih cenah** svojo zalogo

zvezd vseh vrst	**rokavic**	**čepic**	**brilantine**
port	**ovojnih gamaš**	**znakov**	**pudra**
portepejev	**usnjenih gamaš**	**rož za čep'ce**	**instrumentov za nohte**
med. obvez	**vojaškega sukna**	**ovratnikov**	**parfumov**
redov	**egal. sukna**	**vseh toaletnih in galanterijskih predmetov**	**ogledal**
sabelj	**gumbov vseh vrst in pritiklin**	**glavnikov**	**brivskih aparatov**
bajonejov	**izgotovlj. uniform**	**krtač**	**potnih necessairejev**
mečev	**dežnih plaščev**	**mila**	**ročnih kovčekov velikih in malih**
kupel	**kožuhastih vreč**	**zobne paste**	
pasov	**kožuhov vseh vrst**		
čepic			

Splošni zavod za uniformiranje

RUDOLF BODENMULLER

3133 **Ljubljana, Stari trg 8.**

Katoliška tiskarna v Ljubljani. Izdaja konzorcij »Slovenca« Odgovorni urednik: Mihael Moškerc.